49րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1291 | Կ. ՊՈԼԻՍ | ՈՒՐԲԱԹ 9/22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1905 | 22 ՐԷՃԷՊ 1323 — 9 ԷՅԼՈՒԼ 1321

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Փ. ԳԱՅԱՅԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պօղաք Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی : اوهانس قیه
ادارهخانه‌سی بابعالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ Դ. ԵՐԵՍԻՆ
ՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՉՆԱՇԽԱՐՀԻԿ ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ
ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ՕԴԴՕԼԷՆԿՈՒԻ
ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Այսօր կ'աւարտի մեր Դ. երեսի ուղեւորական թերթօնը, ԳԱՆՁԻ ԿՂԶԻՆ, որ իր պարզ յօրինուածքին մէջ ո՛րքան շահեկանութիւն և հետաքրքրութիւն խտացուցած էր։

Վաղը կ'սկսինք հրատարակել ուղեւորական

ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆ ՄԸ

օրուն հեղինակը մեզի համար բոլորովին նոր դէմք մըն է, և վստահ ենք որ իր այս առաջին ուղեգրութեամբն իսկ պիտի գրաւէ մեր բոլոր ընթերցողներուն համակրութիւնը։ Իր ոճը չատ յանկուցիչ է և պատմելու եղանակը չատ սիրուն, այնպէս որ ընթերցողը, ո՛րքան ալ դժուարահաճ ըլլայ, հեւ ի հեւ պիտի կարդայ բոլոր այն զարմանահրաշ դրուագները, որոնց մէջ առաջին տեղը կը բռնէ Նրբամտութիւնը։ Եւ յետոյ, այս նորօրինակ ուղեգրութիւնը ա՛յնպիսի յօրինուածք մը ունի որ ամէն հասակէ և ամէն սեռէ անձերու համար գրական ճշմարիտ վայելք մը պիտի ըլլայ անոր ընթերցումը։

Ուստի կը յանձնարարենք առհասարակ մեր բոլոր ընթերցողներուն՝ ուշադրութեամբ հետեւիլ այս ուղեւորական նոր թերթօնին, զոր պիտի հրատարակենք մեր վաղուան թիւով։

ԸՆԹԵՐՑԱՒՈՐ ՀԱՐՑԵՐ

ՏՀԱՍ ՏՂԱՔԸ

Դարուս կրթական պէտքերուն և ապրելու եղանակին անխուսափելի բերումով, դաստիարակութեան հարցին, որքան անդրադառնանք քիչ է, քանի որ առհասարակ կրթական յարկերը՝ նուազ բացառութեամբ ժամանակի կրթ. ոգիին և պահանջումներուն համաձայն չեն ընթանար, հետեւաբար յարմար չեն պատրաստելու այն անհատները որոնց պէտք կայ մանաւանդ արդի առեւտր. պահանջկոտ դարուն մէջ, որ երբեմնի վերացական մտահոգութիւններէն և բնազանցական խորհրդածութիւններէն հրաժարած, առաւելապէս իրականութիւններով կ'զբաղի, գոհացում տալու համար առեւտր. աշխարհին ու կեանքին մեր առջեւ հանած կնճիռներուն ու կենսական պէտքերուն։

Փորձը ցոյց կուտայ որ մերթ ապրելու պէտքը, կեանքի մարակը կ'աւերէն մեր անհատական կեանքի առեւտրական ծրագիրները և կը հարկադրեն զմեզ ունենալ տոկուն ու ճարպիկ մասնակցութիւն մը հացի պայքարին մէջ։

Քանի որ վարժարաններու մէջ ընդհանրապէս կը պակսին էականը, գրական կեանքի սկզբունքները, յուսախաբ եղան ու պիտի ըլլան անկէ ելլող պատանիները, որոնք ժամ առաջ իրենց օրապահիկը հայթայթելու պէտքէն մտրակուած, չուստով չուկայ կ'առաջնորդուին։ Սակայն իրենց ուսած վերացական և ժամանակի ոգւոյն անհամապատասխան ուսումը բանի մը չի ծառայելով, ապուշթեամբ կը նային իրական կեանքին, ունայն ճիգեր կ'ընեն իրենց մտային դուզնաքեայ պաշարը արդիւնաւորելու և քիչ ետքն ալ վերջապէս տեղի տալով կեանքի չօյափելի իրողութիւններուն, կը մոռնան այն ամէնը որոնց համար տարիներ վատնած էին։

Ահա՛ այս է իրականութիւնը, ամէն կողմ տիրող երեւոյթը։ Հասուն կամ տհաս պատանիներ չուկայ կը հանուին առանցունենալու կրթ. պատրաստութեան նշոյլը։ Պարագաներու ազդեցութեան տակ եղող գիտզուութիւնները միշտ իրաւացիներն են և ուշագրաւ։ Մեր դարուն կրթ. ոգիին բերումով կը պահանջեն որ իրենց զաւակներուն նախ և առաջ ուսուցուին պիտանի լեզուներու վարժութիւնը, ճարտարարուեստի դերը, սնունդի և զգեստի ստացման եղանակը են։ Եւ երբ հակառակը կը գտնեն, այն ատեն է որ հեռացնեն իրենց զաւակները մեր վարժարաններէն կը քաշեն, օտար հաստատութիւններու մէջ փնտռելու համար պահանջածնին։ Այն կրթական վարիչները որոնց իտէալն է տղուն հոգին ու միտքը կըրթել և հաճելի ձեւի մը բերել, զայն ուժովցնել ու ընդլայնել, արդեօք աւելի օգտակար չպիտի ըլլային երբ նոյն կերպերը հաց մը ճարել տալու եղանակին տային, կամ այդ դիտումով սանձէին, քանի որ ընդհանրապէս վարժարանի աշակերտները իրենց ետեւը ունին անպատճառ մայր մը կամ կարօտ ծնողք մը որ օր առաջ անոնց կարելի եղածին չափ չուտ՝ օգնութեանը կ'սպասէ։ Իսկ անոնց համար որոնք պիտի պնդեն թէ՝ լոկ չուկային համար պատրաստուող պատանիները այլապէս զարգացած չպիտի ըլլան, պիտի ուզէի դիտել տալ թէ լաւագոյն պիտի ըլլար՝ փոխանակ այսպէս թէ այնպէս թերուս ենելու, նախ կենսականը, գրականը վարժարանի մէջ սորվիլ, և յետոյ իրենց ուզածին չափ տարիներու ընթացքին մէջ զարգանալ լրագրի եւ օգտակար գրքերու ընթերցումներով։ Մեր ո՛ր զարգացած անհատը վարժարաններէն առած է ամբողջ իր մտքի պաշարը, չէ՞ մի որ ինքնաշխատութեամբ կրցած են հասնիլ այդ դիրքերուն։ Անհրաժեշտը գործնականն է որ ապրուստ ճարելու կամ մէկ բառով ապրելու գիտութիւնն է։ Ուսանողը իր կարճ տարիներու միջոցին փոխանակ իր դաստիարակութիւնը թերի թողլու, աւելի լաւ պիտի ըլլար քիչ մըն ալ տեղական առեւտր. պարագաները նկատի առնել, առեւտր. պէտքերը ուսումնասիրել եւ զայն կանուխէն գրական կեանքին պատրաստել, անհրաժեշտ ուսումներով, գիտելիքներով պաշարելով։ Վերջապէս լաւագոյն է, տղայոց նախ տալ օգտակարն ու կենսականը եւ յետոյ հաճելին որ կրնայ արդէն ինքնազարգացմամբ ստանալ։

Ե. ՊՕՂՍԵԱՆ

ՋՈՒՐԸ

Ջուրը մարդկութեան գլխաւոր պիտոյքներէն ամենակարեւորն է։ Առանց անոր ոչ մէկ գործարանաւոր չպիտի պահէր իր գոյութիւնը։ Հինները զայն երկրին չորս զօրաւոր տարրերէն մին կոչած էին, և պաշտամունքներ նուիրած էին անոր։ Կրնանք ըսել թէ առանց ջուրի կեանք ալ չպիտի ըլլար, որովհետեւ մարդս, զոր օրինակ հացին տեղ ուրիշ սնունդով մը կրնայ սնանիլ. սակայն և ոչ մէկ մարդ ուրիշ հեղուկ մը պիտի կրնայ ջուրին տեղ գործածել երբ կենսական անօթ. Այս պատճառաւ է որ այսօր բոլոր մարդկութիւնը և մինչեւ անգամ անբան անասունները իրենց բնակչութիւնը ջուրին եզերքը հաստատած են։ Երկրին մակերեսին երեք քառորդը ջուր է, ինչ որ կը չեշտէ ջուրին կարեւորութիւնը։ Ջուրին մարդկային ընկերութեան մատուցած օգուտները անթիւ են։ Ճարտարարուեստի զարգացման կը նպաստէ, երթեւեկութիւնը կը դիւրացնէ, վերջապէս այժմու քաղաքակիրթ աշխարհին գործառնութեանց գլխաւոր օժանդակը կը հանդիսանայ։

Իբր գործարանաւոր մարմին մարդուս բաղադրութեան ամենակարեւոր մէկ մասն ալ ջուրն է։ Սակայն մեր մարմինին մէջ պարունակուած ջուրին քանակութիւնը քանի մը պատճառներով կը նուազի, որով օրական 4 լիտր ջրի կորուստ մը կ'ունենանք։ Երբ գործարանաւոր մարմին մը պարունակած ջուրին մինչեւ անգամ $^1/_{12}$ը պակսի, այն մարմինին բնութիւնն ալ կը փոխուի. այս պատճառաւ մեր ֆիզիքական գոյութեան հաւասարակշռութիւնը պահպանելու համար ստիպուած ենք պակսածին տեղը լեցնել։ Մեր առած սնունդներէն չատերը այդ պակասին մէկ մասը կը լրացնեն, սակայն մեծագոյն մասը դուրսէն ջուրով պէտք է հոգալ։

Բայց ամէն ջուր կրնա՞յ խմուիլ.— Եթէ լաւ կերպով զտուած ջուր մը տարրալուծենք, այն ժամանակ կրնանք հասկնալ որ, երկու մարմիններէ բաղկացած է, որոնց մէկը ջրածին և միւսն ալ թթուածին կը կոչուի։ Սակայն ջուրը իր մէջ ուրիշ տարրեր լուծելու յատկութիւնը ունենալով, ամէն ջուր միեւնոյն յատկութիւնը չունենար և աւելի կամ նուազ օտար մարմիններ կը պարունակէ իր մէջ։ Երկրիս երեսը կայուն ջուրերէն չատերը խմուելու արժանի չեն, որովհետեւ ասոնց մակերեսը ամէն ժամանակ արտաքին օդին հետ չփման մէջ ըլլալով, թէ՛ մանրէներու հետ կը խառնուի և թէ անպարժ ըլլալուն պատճառաւ իրեն մէջ չատ մը կենդանիներ գոյանալով կրնան ապրիլ և ասոնց ալ ժամանակ ժամանակ փճացումը ջուրին գարշահոտութիւն կուտայ։ Հոսուն ջուրերը թէեւ այդպիսի անպատեհութիւններէ զերծ են, սակայն միշտ իրենց հետ հաղորդակցութեան մէջ գտնուող հողին դիւրահալ մարմինները կը լուծեն, որով տեսակ տեսակ համեր կ'առնեն։ Երբ հոսուն ջուր մը բնականէն բղխած է, այն ատեն կը կոչուի ակ կամ աղբիւր։ Իսկ մեքենական զօրութեամբ ալ կարելի է ջուր դուրս հանել, ասոնց ալ կ'ըսեն Արդէզեան ջրհորներ, եւայլն։

Հոսուն ջուրերէն մեծ մասը խմելու յարմար է։ Ջուրը իր լուծած մարմիններուն և անոնց քանակութեան տեսակէտով երկու մասի կը բաժնուի։ Մէկը ամէն մէկ լիտր ջուրին մէջ լուծուած հանքային բաղադրութիւնը 50 սանթիկրամը չանցնող տեսակն է։ Այս տեսակ ջուրերը թէ՛ մաքուր են և թէ իրենց մէջ պարունակող քանի մը բաղադրութիւններով մարդուս սննդեան փոքր մէկ մասը կը հայթայթեն։ Երկրորդ մասին մէջ ալ այն տեսակ ջուրերը կը մտնեն որոնց բաղադրութիւնը վերոյիշեալէն չատ աւելին է, զոր օրինակ ծովուն ջուրը $^{55}/_{1000}$ հանքային բաղադրութիւններէ բաղկացած է որուն $^2/_3$ը աղ է, ինչպէս նաեւ չատ մը տեսակ ջուրեր, որոնցմէ ի բաց առեալ այն ջուրերը, որոնք իրենց առողջարար յատկութիւններէն բժշկական տեսակէտով յարգի են, հանքաջրերը ընդհանուր առմամբ չեն խմուիր։

Ամէն ժամանակ ջուրերը տարրադրելով չեն խմուիր։ Ջուրերը քանի մը յատկութիւններ ունին, որոնցմով կը գիտցուի իրենց մաքրութիւնը։ Ընդհանրապէս ջուր մը խմուելու համար յետագայ յատկութիւնները ունենալու է։

Ա.— Ջուրը անհամ ըլլալու է։ Թէեւ ան իր բնական վիճակին մէջ անհամ է, սակայն վերջապէս մարդուս զգայարանքներու վրայ ըրած ազդեցութիւններուն չնորհիւ ուրիշներէն կը զանազանուի, զգալի ազդեցութիւն մը կ'ընէ որ զայն ալ կ'զգան այնպիսիներ որոնց քիմքը այլայլած և կամ ծխախոտի վարժուած է։ Այդ տեսակ մարդիկ երբ տարբեր համ մը առնեն, կրնան եզրակացնել թէ այդ համը հանքի մըն է որովհետեւ ամէն հանք ջուրին մէջ լուծուելով իրեն յատուկ համը կուտայ անոր։

Բ.— Ջուրը յստակ եւ անգոյն ըլլալու է. հակառակ պարագային աղտոտութենէ զերծ չէ, որովհետեւ լաւ ջուր մը, ամէն ժամանակ անգոյն է։ Մինչեւ անգամ տղմոտները վճիտ եւ յստակ ջուրերը վարժուած են զանազանել եւ վճիտները նախամեծար համարել քան թէ աղտոտ կամ գունաւոր ջուրերը, որոնցմէ մարդկային ախորժակն ալ կը զզուի։

Գ.— Ջուրը գարշահոտութենէ զերծ ըլլալու է։ Ցնտակ ջուր մը մինչեւ 15 օր օդին չփումէն զերծ ամանի մը մէջ եթէ պահենք եւ ոչ մէկ կերպով հոտ չենք առներ, եթէ հակառակը պատահի, այն ժամանակ կրնայ նկատուիլ որ այդ ջուրին մէջ չատ մը գործարանաւոր մարմիններ և միքրոպներ կ'ապրին, թէեւ ասոնցմէ ոմանք անվնաս են բայց ջուրին հալեցուցած թթուածինին քանակութիւնը կը նուազեցնեն։ Այդ տեսակ ջուրը ստամոքսը դժուարաւ կը մարսէ։

Դ.— Ջուրին մէջ օդ ալ խառնուած ըլլալու է։ Ջուրին մէջի օդին բաղադրութիւնը դուրսինէն կը տարբերի, որովհետեւ թթուածինին քանակութիւնը աւելի գտնուածէն աւելի է։ Թթուածինը մարսողութեան դիւրութեան կը նպաստէ, որով կը մակաբերուի որ թորեալ ջուրը (օդը հանուած ջուր) չի կրնար խմուիլ առանց անոր մէջ օդ խառնելու։

Ե.— Ջուրին մէջ հալած հանքային բաղադրութիւնը ամէն մէկ լիտրի 50 սանթիկրամը անցնելու չէ։

Զ.— Ջուրը զով ըլլալու է։ Ջուրին հասարակ բարեխառնութիւնը 5էն 15 աստիճանը անցնելու չէ։ Եթէ զոր օրինակ 25 աստիճան եղած ըլլայ այնպիսի ջուրը ո՛չ ծարաւութիւնը կ'անցընէ եւ ոչ ալ խմուելիք համ կ'ունենայ. չատ պաղ ջուրեր ալ գործածել լաւ չէ։

Է.— Ջուրը չատ մը տնական պէտքերու գոհացուցիչ ըլլալու է։ Լաւ ջուրի մը յատկութիւններէն մէկն ալ օճառը առանց կտրելու փրփրացնելն է, եւ կամ լուբիա, «բաքլա» կանաչեղէնները լաւ եփելն է։

Եթէ այս յատկութիւնները պարունակող ջուրեր չգտնուին եւ երբ ստիպուած չատ մը օտար մարմիններ պարունակող ջուր մը պիտի խմուի, այն ատեն ջուրը պէտք է զտուի այն պայմաններով որոնցմով կարելի է վերոյիշեալ յատկութիւնները տալ անոր։

Հոսուն ջուրերը որչափ որ յարմար են խմուելու, նոյնչափ ալ վտանգաւոր են։ Շատ մը տարափոխիկ հիւանդութեանց փոխանցութեան պատճառը գրեթէ ջուրը կ'ըլլայ։ Այս պարագային ջուրերը առանց եռացնելու խմելը անխոհեմութիւն է։

ՍՄԲՐԱՏ Հ. ՊԷՔԼԻՐԵԱՆ

ԹԷՄԷՆՆԱՀԻՆ
ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՀԱՄԲԱՒԸ

Մեր չնորհալի քիմեճճանը տեխնիքական համբաւ մը ստացաւ աշխարհի ամէն կողմը հրատարակուած լրագիրներուն միջոցաւ, որոնք կը չարունակեն մեր այխատակից Տքդ. Վալանդէն Նալպանի առաջարկած ողջոյնի ձեւին առաւելութիւնները թուել։

Անցեալ անգամ, հետաքրքրութեան համար, թուեցինք այդ լրագիրներուն անունները։ Օգոստ. և Սեպտ. ամիսներուն մէջ ալ կը չարունակուի օրուան խնդիր ըլլալ թէմէնճահը։ Մինչեւ Սիամի, Հնդկաստանի, Չինաստանի, Թօնքինի թերթերը գնահատական տողեր կը գրեն Տքդ. Նալպանի առաջարկութեան մասին։

Ահաւասիկ այդ թերթերուն անուններ. — Մայնեալ տը Պրագի, 12 պատկերներով, Պանկքոքի (Սիամ) Սիամ Ֆրայէ Բրէսէ, Տէյլի Մէյլ, Ինտիէն Տէյլի Նիւզ, Ժուռնալ մէտիքալ տէ Բրազիլիէն, Լա մէտըսին Մօտէռն, Լը Բաղրիօդ (Պրիւսէլ), Էքօ տը լա Շին (Շանկայ), Էլ Պէյրութ, Էկսբրէս տը Միտի (Թուլուզ), Ֆառ տիւ Նօռ (Տրնքէրք), Ֆառ տը լա Լուառ (Նանդ), Լը Ուարէլ, Լը Սոլէյլ, Լա Բաէօ եւ ուրիչ բազմաթիւ օրագիրներ եւ հանդէսներ։

Գաղափար մը տալու համար այս թերթերուն գրածին վրայ, ստորեւ կը թարգմանենք Բարիզի Լա Բրէս թերթին Օգոստ. 19ի թիւին մէջ Լուի Բէյարի հրատարակած ներբողականը.—

ՍՐՏԱԳՐԱՒՀԻԿ ՈՂՋՈՅՆԸ
Սիրուն շարժումը մը

Գիտէ՞ք ինչ է թէմէնճահը։—Շնորհալի և նշանակալից չարժուձեւ մըն է, կամ չարժուձեւերու յաջորդութիւն մը մանաւանդ։ Արեւելեան ողջոյնն է ան։

Տօքդ. Վալանդէն Նալպան, որ իր ուսումը Բարիզի բժշկական համալսարանին մէջ առած է և հիմա Պոլսոյ պարսկական դեսպանատան բժիշկն է, ճշմարիտ փոխանակութեան մը ձեռնարկած է թէմէննահը աշխարհապէս ընդունել տալու համար։ Այս ողջոյնին արտայայտութիւնը և հրապոյրը կը պատմէ, բայց ամէն բանէ առաջ բժիշկ ըլ-

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 68

ՋՈՒԼԷՐՃԱՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ
ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՑՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԹ.
ԾՈՎԻ ՈԳԻՆ ԿԱՄ ՈՒՐՈՒԱԿԱՆԸ

Օգոստոսի ութերորդ և իններորդ օրերն ալ անցան և գեռ հետք մը չերեւնուեցաւ Լավառէտէն։ Պօվօրի կատաղութենէն սկսաւ անիծել Լավառէտն ալ աղջիկը Բենելօփն ալ զորս քիչ յետոյ մոռցաւ ու խոր քունի մէջ թաղուեցաւ։

Կէս գիշերին սոսկալի աղմուկով մը արթնցաւ ծերունի վաչխառուն որ ընութեամբ երկչոտ ըլլալով սկսաւ սրտի անբացատրելի անձկութեամբ ակնդէտ տալ չորս կողմին, ձայնին ո՛ր կողմէ եկած ըլլալը ստուգելու համար։

Պահ մը այսպէս խորատուզուած մնաց Պօվօր և տեսնելով որ աղմուկը այլ եւս չկրկնուիր, կարծելով որ երազ կը տեսնէ, կրկին թաղուեցաւ խոր քունի մէջ։ Վաչխառուին սենեակին տակ կը գտնուէր այն մթերանոցը ուր Ամերիկայէ Չինաստան փոխադրուելիք չինացիներուն դիակները զետեղուած էին, հետեւաբար փոխանակ անբնական ենթադրութիւն մը ընելու թէ մեռելները աղմուկ կը յարուցանեն, աւելի տրամաբանական էր Պօվօրի համար կարծելը թէ երազ կը տեսնէ։

Եւ սակայն Պօվօրին քունէն ընդոստ ցատկեցնող աղմուկը ճշմարտապէս մեռելներու յատուկ մթերանոցին մէջ տեղի ունեցած էր։ Լավառէտ որ դագաղներուն ցամաքը գտնուած պահուն մտած էր անոնցմէ 49 թիւին մէջ, անմիջապէս դառն սրտնեղութեան ենթարկուած էր այս գերեզմանաձեւ անկողնին մէջ։ Մէկ ժամ ետք դագաղին վերցուիլը տեսնելով մթերանոցէն, հասկցած էր որ չոգենաւ կը փոխադրուի, ետքը չոգենաւին մեծ անիւին աղմուկը և չոգենաւին տատանումը լսելով, բացարձակապէս վստահ եղաւ որ ճամբայ ելած ու ծովուն բացերը հասած էին։ Դագաղին մէջ ապաստանած երիտասարդը ուշադիր կերպով զննեց չորս կողմը և բնաւ ոտքի ձայն և կամ մարդկային խօսակցութիւն չի զգալով, քիչ չատ սիրտ առաւ ու համոզուեցաւ թէ պահապան չկար մթերանոցին մէջ. ուստի անմիջապէս դագաղին կափարիչը բանալով, լայն չունչ մը առաւ։ Մարմինը երկար ժամանակէ ի վեր այս նեղ մնացքին մէջ պրկուած մնալուն հետեւանքով ընդարմացած էր գրեթէ։

Մէկ քանի վայրկեան թեւերը ու ոտքերը աջ ու ձախ չարժելէ և ինքզինք գտնելէ ետք դուրս ելաւ դագաղէն ու սկսաւ մութին մէջ քաչկռտուիլ չարուած դագաղներու մէջտեղէն։ Իրաւ որ աւելի հաճելի կեանք մը չէր, սակայն քանի որ մինչեւ Չինաստան հասնիլը, հոն մնալ ստիպուած էր Լավառէտ, ինքզինքը կը մխիթարէր, տանջանքներուն հաճոյքի երեւոյթ տալով։

Օգոստոսի իններորդ օրը Լավառէտի ուտելեղէնն ու պաչարը հատնելու վրայ էր։ Երեսուներկու օրուան հեռաւորութիւն մը անցընելու համար քիչ մը չօքոլայէ և հացէ ուրիչ բան մը չունէր։ Ուստի մտահոգութիւնը պատեց զինքը և սկսաւ մտածել։ Բարեբախտաբար սանկ պզտիկ արգելքներու առջեւ ընկրկող մարդ չէր, հետեւաբար գիշերուան քիչ մը առաջանալուն սպասեց, որպէս զի խոհանոց երթայ ու նոր կերակուր ու պաչար հայթայթէ իրեն համար։ Գիշերը չատ երկար կ'երեւար Լավառէտի աչքին։ Ստամոքսը ամէն մէկ ժամուն հազար բողոք կ'արձակէր և սակայն փոքրիկ անզգուչութիւն մը կրնար ամբողջ ծրագիրը տակն ու վրայ ընել։ Այս նկատումով Լավառէտ ստիպուած էր սպասել գիշերուան վերջին ժամուն, որպէս զի ամէն մարդ իր խուցը քաչուէր և ինք կարող ըլլար արձակ համարձակ իր մտադրութիւնը գործել։

Կէս գիշերէն երկու ժամ ետք, հասաւ Լավառէտի սպասած ժամը։ Երիտասարդը ուղղակի օֆֆիս ըսուած մասանը երթալու դիտումով, տախտակամածին վրայ ելաւ։ Կամաց մը սողոսկեցաւ մառանին դուռնէն ներս ուր պաքսիմաթ, երչիկ, ջուր և գինի գըտաւ առատապէս։ Ասոնց ամէնէն ալ բաւական քանակութեամբ առաւ և ծրար մը ընելով՝ թեւին տակ տեղաւորելէ ետք, դուրս ելաւ կրկին իր դագաղը վերադառնալու համար։

Բաղդը մինչեւ հոս օգնած էր Լավառէտի, որուն այս գիշերային սպասարկութիւնը ոչ ոք տեսած էր։ Լավառէտ ուրախ զուարթ կը յառաջանար, երբ օթեակներու մուտքին առջեւ երես երեսի եկաւ բարեգցի նաւաստիի մը հետ։ Շոգենաւին այն մասը խիստ նեղ տեղ մըն էր. այս պատճառաւ նաւաստին կատարելապէս տեսաւ Լավառէտը և նկատելով որ անծանօթ մարդ մը չէր տեսած ոչ նաւաստիներուն և ոչ ալ ճամբորդներուն մէջ,

—Դուք ո՞վ էք, ի՞նչ գործ ունիք հոս, հարցուց։

Լավառէտ վայրկենաբար չուարեցաւ թէեւ, սակայն ետքը նկատելով որ միմիայն քաջարութեան չնորհիւ պիտի կրնայ 'այս նեղ կացութենէն փրկուիլ, անմիջապէս խոյացաւ նաւաստիին վրայ ու զայն զգետնելով թխեց բաց դռնէ մը ներս, զոր քաչելէ ետք ինքը իր ուտելեղէններովը անմիջապէս մթերանոց վազեց։ Ցանկարծակի եկած նաւաստին և մինչեւ որ դուռը բացաւ, Լավառէտ արդէն իր տեղը հասած և ուտելեղէններով մէկտեղ տեղաւորուած էր դագաղին մէջ, մեծ չաղաչիւնով գոցելով անոր կափարիչը։ Նաւաստին մինչեւ մթերանոցին դուռը հետապնդած էր այս անծանօթը և կափարիչին աղմուկը լսելուն պէս սարսափահար զամուած էր տեղը։ Մարդը վայրկեան մը չուարած մնալէ ետք, երբ յիչեց թէ մեռելներու մթերանոցին առջեւ կը գտնուի դողահար մնաց։

Աշխարհի երեսը նաւաստիներուն չափ աւելորդապաշտ մարդ կարելի չէ երեւակայել։ Այս քաջարի մարդիկը որ ամէնի ծովերուն հսկայ ալիքներուն կուրծք կուտան և կը խիզախեն, աներեւոյթ ոգիներէն կը դողան և սարսափահար կ'ըլլան միայն անոնց անունը լսելով։ Այս պատճառաւ նաւաստին քայլ մը անգամ չկրցաւ առնել դիակներու յատուկ մթերանոցէն ներս։ Մինակ կարելի եղածին չափ չուտ փախչելու դիտումով, փութկոտ քայլերով ինքզինքը նետեց չոգենաւին տախտակամածին վրայ։ Ցուցումը հանդարտեցնելէ ետք նաւաստին առաջին գործը եղաւ երթալ հրամատար սպան գտնել, որուն երբ պատմեց իրողութիւնը, մարդը համոզուեցաւ թէ ծովային ոգի մը կամ ուրուական մըն էր անոր տեսածը։ Տարաձայնութիւնը անմիջապէս տարածուեցաւ չոգենաւին մէջ և նաւաստիները կէս քուն կէս արթուն սկսան տարօրինակ կարծիքներ յայտնել այս բացառիկ երեւոյթին վըրայ։ Նաւաստին հիմայ կը պատմէր թէ խցիկներու անցքին առջեւ հանդիպած էր արտակարգ ոգիի մը որ սառոյցէ աւելի պաղ բան մը դպցնելով սրունքներուն զինքը զգետնած և խցիկէն ներս թխած էր։ Ասկէ կը հետեւցնէին թէ անպատճառ ուրուական մըն էր ան, որ գերմարդկային զօրութիւնով կը չանթահարէր, ո՛վ որ առաջին անգամ դէմը ելլէր։ Իրաւ է որ նաւաստիներէն ոմանք մեծ մեծ կը ջարդէին և սակայն իրականութեան մէջ կըդողային ուրուականին անունը լսելով։

(Շարունակելի)

լալով, Թէմէննահը կը ջատագովէ իբրև անվնաս յաջորդը ձեռքի սեղմումին որ միկրոբներու փոխանցման միջոց մըն է։ Տքդ. Նալբաս գեղեցիկ յօդուածի մը մէջ կը յիշեցնէ մեզ որ ձեռքը մարմնոյն այն մասն է որ շատ աղտոտութիւն կը բռնէ և միկրոբներու կողմէ հարուստ է, այսինքն մէկ քառակուսի սանդիմէդրին վրայ 80,000 միկրոբ կայ, մինչդեռ թեւերուն եւ կուրծքին մակերեսին վրայ 20—25 հազարը չանցնիր։

Տոքդ. Նալբաս կ'եզրակացնէ ասկէ թէ միկրոբաբանները անհամբերութեամբ կը փնտռեն ողջոյնի ուրիշ ձեւ մը իբրեւ յաջորդ ձեռքի սեղմումին։ Տոքդ"րը կը յանձնարարէ արեւելեան ողջոյնը որ թէմէննահ կը կոչուի։ Ինչ սիրուն բան պիտի ըլլայ եթէ կին մը շնորհալի թէմէննահ մը ուղղէ մեզ։ Կ'արժէ որ մեր սովորութիւններուն մէջ մտցուի այս ողջոյնը և Տոքդ. Նալբաս աղէկ կ'ընէ եթէ դիմէ կոմսուհի Մաթիէօ տը Նօայլի, կոմսուհի Կրէֆիւլի կամ Քօլէդ Վիլլիի։

ԼՈՒԻ ԲԷՅՑԱՐ

Անհատակիկ Թուլոնի Բդի Վար թերթին Օգոստոս 27 թիւին մէջ հրատարակուած գրութիւն մը. — Տքդ. Նալբաս թէմէննահին առաջնորդը եղած է, որուն համար կը շնորհաւորեմ զինքը։

Չի՞ք գիտեր թէ ի՛նչ է թէմէննահը։ — Դարմա՛ն մը։ Է՛հ, այո՛, դարման մըն է իսկապէս։ Շատ անգամ ըսած են ձեզի որ բարեկամի մը ձեռքը սեղմելով, կամ նոյն իսկ անտարբերի մը, վասն զի այնչափ մեքենական շարժում մը եղած է ասիկա, շատ մը հիւանդութիւններ ստանալու կամ փոխանցելու վտանգին կ'ենթարկուիք։ Վերջապէս շատ վտանգներ կան ձեռքի սեղմումէ։ Այնքան սիրալիր կերպով երկնցուած ձեռքը միլիոնաւոր միկրոբներ կը փոխանցէ ձեր ձեռքին վրայ։ Ասոր համար է որ Տոքդ. Նալբաս, յանուն առողջապահութեան, կ'առաջարկէ ետ կենալ համակրական արտայայտութենէ մը որ կրնայ վտանգաւոր ըլլալ երբեմն, և անոր տեղ գործածել արեւելեան ողջոյնը որ այնքան սիրուն է շարժուձեւով և այնքան խորհրդաւոր՝ իր արտայայտութեանը մէջ։ Սրտի, շրթունքի և մտածումի այս համակրական արտայայտութիւնը շնորհալի և բանաստեղծական է և մանաւանդ մաքուր։ Կեցցէ թէմէննահը։

ԿՎԻՆԲԼԷՆ

«ԾԱՂԻԿ»

ԱՌԱՋԻՆ ԹԻՒԸ

Ստացանք կանանց յատուկ Ծաղիկ շաբաթաթերթին առաջին թիւը։ Ճշմարտապէս կանացի թերթ մը՝ որուն իւրաքանչիւր էջին, իւրաքանչիւր յօդուածին մէջ կը նշմարուի կնոջ շնորհալի ձեռքը ու փափուկ զգացումները։ Մե՛ղք որ ասանկ հրատարակութիւն մը տարիներ առաջ չի ծրագրեցին մեր գրագիտուհիները։ Անոր բարերար արդիւնքը լիուլի պիտի նշմարուէր հիմա մեր գեղեցիկ սեռին վրայ։ Բացայայտ է որ մամուլը մեծ ազդեցութիւն ունի բարքերու և դաստիարակութեան վրայ և Ծաղիկի այս անդրանիկ թիւը լիուլի կը վստահեցնէ թէ անիկա սահմանուած է առաջնորդն ու ղեկավարը ըլլալ բարքերու ազնուացման և մտաւոր զարգացման թարմ տարիքի մէջ գտնուող օրիորդներուն և տիկիններուն, միեւնոյն ժամանակ ժամանցի հաճելի առարկան ըլլալով մայրերուն ու գրականութենէ ախորժ զգացողներուն։

Տիկնայք Զապէլ Ասատուր, Հռիփսիմէ Արապեան, Ա. Թէոդիկ, Զապէլ Եսայեան, Ազատնի Նիկողոսեան և Օրիորդք Նինի, Սիրանոյշ Սարգիսեան, Լուիզ, Սօֆի Խիւտավէրտեան և Եփրօսինէ Զպաքճեան եայլն, այս առաջին թիւին մէջ իսկ կը բուրումնաւետեն Ծաղիկը յաւէտ անթառամ պահելու իղձով մը զայն։

Ջերմապէս կը շնորհաւորենք Ծաղիկի յարգելի Խմբագրուհին Օրիորդ Հայկանոյշ Մառքը, որուն՝ այս բարեդէպ առթիւ, Տիկին Զապէլ Հ. Ասատուրի կողմէ ուղղուած մէկ նամակը հաճոյքով կ'արտատպենք նոյն շաբաթաթերթէն։

* *

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՆԴԷՍԸ

Սիրելի Օրիորդ,

Գրական շատ գեղեցիկ ձեռնարկութիւն մը կ'իրագործէք։

Մեր մէջէն ո՞վ չէ երազած կանացի թերթ մը ունենալ, մեզի յատուկ կալուածք մը, ուր կարենանք յաճախ խօսիլ կնոջական շատ մը հարցերու վրայ, որոնք թերեւս նշանակութիւն չունին արանց աչքին, և սակայն կենսական կարեւորութիւն պիտի ունենային մեզի համար, եթէ պարզէինք զանոնք մեր ըմբռնումին համեմատ։

«Ամէն գրական անուրջ պատիր է», կ'ըսեն շատեր մեզի համար, բայց դուք կուգաք ապացուցանել, Օրիորդ, թէ գրական անուրջներ կան լուրջ, որոնք սահմանուած են իրականութիւն դառնալու։

Որքա՜ն քիչեր յաւակնած են իտէալ մը շինել բարոյական գաղափարէ մը, հետամտիլ զայն, կապուիլ անոր, ջանքեր, զոհողութիւններ ընել անոր համար, տուժելով իրենց հանգիստէն, համբաւէն, պերճանքէն, առանց դող ելլելու բարոյականի զգեստներով հագուած տխմար կարծիքներու հանդէպ։

Եւ այդ քիչերը ամէնէն իմաստունները չեն նկատուած, քանի որ յիմարութիւն մը կը համարուի, գրականապէս, նախապաշարուած միտքերէ ազատ, մասնաւոր իմաստութիւն մը ունենալը։

Կնոջ իմաստութիւնը եղած է համակերպիլ երէկ, այսօր և վաղն ալ թերեւս։

Համակերպիլ ազգին ներթեան, յանձնառու ըլլալով անոր տխուր հետեւանքներուն. համակերպիլ նախապաշարմանց, զոհելով ինչ որ ունի իր մէջ բարձր ու ազնիւ. համակերպիլ ընկալեալ տգեղ բարքերու, կորսնցնելով շատ մը գեղեցիկ սկզբունքներ։

Ընտանեկան, բարոյական և գրական անիրաւ գաղափարի մը, վնասակար սովորութեան մը դէմ ընդվզիլ՝ կնոջական իմաստութեան հակառակ պիտի ըլլար, և իրեն առջեւ գծուած շաւղէն շեղիլ՝ աններելի յանցանք մը։

Դուք ձեր շատ մատաղ հասակէն ցոյց տուած էք թէ ուրիշներուն նախապաշարուած միտքովը մտածելու անկարող էք վիճանիլ, թէ անոնց գծած շաւիղն ու սահմանները արհամարհելի կ'երեւան ձեր աչքին, թէ կը քամահրէք արտաքին ձեւակերպութեանց վրայ հիմնուած համեստութիւնը, որ ներքին համեստութեան պակասը սքօղելու կը ծառայէ շատ անգամ։

Եւ այսօր նոր կորովի մը ապացոյցը կուտաք ձեր նոր ձեռնարկութեամբ, որ շատ խրթին գործ մըն է մեր սեռին համար։

Թերեւս նոյն իսկ այդ խրթնութիւնը ըլլայ հրապոյրը ձեր աչքին, որ հաւատք ունիք ձեր կամքին ու աշխատութեան վրայ։

Մեր ձիրքերը մեր վրայ կը բռնանան, օրիորդ, զանոնք գործածելու պէտք ունինք, ինչպէս թռչունը իր թեւերը շարժելու։ Աշխատելու պէտքը մարդկային կարողութեանց հզօրագոյնն է, և կ'որոշէ անոր տեղը ընկերութեան մէջ։

Դուք աշխատութեան ամէնէն ազնիւը կ'ընտրէք, կնոջ մտաւորական կարողութիւնները երեւան հանելու և զանոնք գեղեցիկ նպատակի մը ուղղելու միջոցը ընձեռելով անոր։

Դուք, մեր կին գրողներուն ամէնէն ծաղկահասակը, կ'ապացուցանէք թէ ամէնէն եռանդունն ալ էք։ Ձեր ձեռնարկը ձեզի կուտայ իրաւունքը ամենուս աջակցութեան և երախտագիտութեան։

Ես, իմ մասիս, հիացմամբ կ'ողջունեմ ձեր կարեւոր ձեռնարկը, ապահով ըլլալով որ ձեր թերթը պիտի բարձրացնէ կնոջ դիրքը, հանրութեան առջեւ ցուցադրելով կարգ մը կնոջական առաքինութիւններ, որոնք կիներուն դիրքը ա՛լ աւելի պիտի ազնուացնեն։

Ձեր պաշտօնը, կ'ըմբռնէք անշուշտ թէ շատ ծանր պիտի ըլլայ, նկատողութեան առնելով մանաւանդ ձեր սեռը և հասակը։ Այրերէն ոմանք պիտի սրտմտին տեսնելով գեղեցիկ յատկութիւններ աչքերնուն առջեւ, զորս կը նախընտրէին չնշմարել, և չափահաս կիներ չպիտի ներեն ձեզի որ առաջնորդ ըլլաք իրենց դէպի բարձունքը բարոյականին, որուն պահապանը նկատած են իրենք զիրենք երկար ատենէ ի վեր։

Բայց դուք, ձեր սովորական կորովով, պիտի քալէք, ի յայտ բերելով հետզհետէ հաւատքին, աշխատութեան և անձնուիրութեան բարոյական հրաշալիքները, զորս կ'ակնկալենք ձեր տաղանդէն ու յարատեւութենէն։

Մաղթելով, սիրելի օրիորդ, ձեզ ամէն յաջողութիւն, կը խնդրեմ որ ընդունիք ջերմ համակրութեանս հաւաստիքը։

ԶԱՊԷԼ Հ. ԱՍԱՏՈՒՐ

* *

Կը կարծենք որ Ծաղիկէն աւելի օգտաշատ և աւելի նպատակայարմար նուէր մը չեն կրնար ընել հայրեր և եղբայրներ իրենց զաւակներուն ու քոյրերուն, ինչպէս նաեւ նշանածներ իրենց խօսեցեալներուն։ Կը ծախուի 40 փարա ձեւքէ, լրագրավաճառներու և ծխավաճառներու քով։

ՎԱՐԺՈՒՀԻ ՄԸ

որ հայերէնէն զատ գիտէ նաեւ ֆրանսերէն և անգլիերէն լեզուները, կը փափաքի դաստիարակուհի ըլլալ պատուաւոր տան մը մէջ։ Գոհացուցիչ պայմաններ։ Դիմել Խմբագրատուն։ 1—3

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՀԱՇՏՈՒԹԵՆԷՆ ԵՏՔԸ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՄԸ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսայի նախկին ծովային նախարար Մ. Քամիլ Բէլթան «Պատերազմէն ետքը» վերնագրով կարեւոր յօդուած մը հրատարակած է, որուն մէջ հետեւեալ շահեկան խորհրդածութիւնները կ'ընէ. —

Բորթսմութի մէջ կնքուած հաշտութեան դաշնագիրը խիստ կարեւոր պատմական վաւերաթուղթ մըն է. այն աստիճան կարեւոր որ բոլոր քաղաքակիրթ ազգերու ժամանակակից պատմութեան մէջ խիստ շահեկան էջ մը պիտի գրաւէ։ Բորթսմութի դաշնագիրը և այդ դաշնագրութեան ի՛նչ պարագաներու տակ կնքուիլը մանրազննին կերպով քննութեան բովէն անցընողները պիտի տեսնեն թէ քաղաքակիրթ աշխարհի զանազան կառավարութիւններուն միջեւ տեղի ունեցած ասանկ արիւնուշտ պատերազմներու դէմ ո՛ր աստիճան խորունկ ատելութիւն մը կը սնուցանէ։ Մ. Նահանգները Ծ. Արեւելքի պատերազմին վերջակէտ մը դնելով մեծ ծառայութիւն մը մատուցին և այսպէս բովանդակ մարդկութիւնը իրեն երախտապարտ ըրին։ Սա պարագան ալ յիշատակութեան արժանի է թէ Մ. Նահանգաց կառավարութեան այս մարդկութեան ծառայութիւնը եթէ առանց բացառութեան ամէն ազգի կողմէ ցոյց տրուած խաղաղասիրական փափաքներով ուժ առած չըլլար, թերեւս նախագահ Րուզվէլթի մարդասիրական ձեռնարկը ապարդիւն պիտի մնար։ Առաջ եկած արդիւնքը որքան զարմանալի նոյնքան և լայն նկատողութեան արժանի է. Պատերազմիկներէն մէկ կողմը, հաշտութեան վերջին աստիճան պէտք ունենալուն հակառակ, կամայ ակամայ պատերազմը շարունակելու փափաք մը ցոյց տուաւ։ Միւսն ալ իր բովանդակ ուժով ստանձնած այս կարեւոր ձեռնարկը շարունակելու խանդ ու եռանդ մը արտայայտեց, մինչեւ այն մեծ ճակատամարտը որուն ամէն ոք ակնապիշ կը սպասէր։ Իրաց այս վիճակին մէջ, այս երկրորդ կառավարութիւնը՝ Ճապոն՝ ընդհանուր զարմացման արժանի կարգ մը զիջողութիւններ ընելով պատերազմը վերջացուց, և այսպէս բովանդակ մարդկութիւնը յառաջդիմութեան և երջանկութեան նոր դարագլուխի մը առաջնորդեց։ Ոմանք այս դէպքը լոկ մարդասիրական զգացումներու վերագրել ուզած են, սակայն անտեղի է իրողութիւնը այս տեսակէտով ըմբռնել ու մեկնել։ Հաւատալ թէ ներկայ պատերազմին մէջ ձեռք բերած զինուորական փառքին ու համբաւին համար ինքզինքը հպարտ զգացող Ճապոն լոկ մարդասիրական զգացումներէ դրդուած պատերազմին վերջ տուած է, միամտութիւն է բառին բուն նշանակութեամբ։ Ճապոնցի դիւանագէտներուն Բորթսմութի մէջ պատերազմը վերջացնելու համար ցոյց տուած փութկոտութիւնը վերագրելի է աւելի բնական պատճառներու քան մարդասիրական զգացումներու։ Սակայն Ճապոնի դիւանագէտներուն այս ընթացքը գնահատութեան արժանի է ամէն տեսակէտով, որովհետեւ արդէն Ճապոնցիք իրենց յաջորդական յաղթութիւններով բոլոր աշխարհը ափ ի բերան թողուցած էին։ Հետեւաբար ասկէ աւելին ձեռք բերելու ո՛չ պէտք մնացած էր և ոչ ալ հաւանականութիւն կար ասոր։ Ըսել է թէ պատերազմը շարունակել արիւնահեղութենէ զատ ուրիշ հետեւանք մը չպիտի ունենար։

Ոմանք ալ կ'ըսեն թէ հաւանական էր որ պատերազմի բաղդը այս անգամ Ռուսերուն կողմը դառնար։ Ասիկա պատճառ մը կը համարեն այն փութկոտութեան զոր Ճապոնցիք ցոյց տուին հաշտութիւն կնքելու մասին։ Սակայն ասանկ գաղափար մը ցնորք մըն է պարզապէս։ Մէկուկէս տարուընէ ի վեր իրարու ետեւէ ձեռք բերած յաղթութիւններէն սիրտ առած ազգի մը պարտութեան ենթարկուելուն ոչ մէկ ատեն եւ ոչ մէկ կերպով հաւանականութիւն չի կրնար տրուիլ։ Մինչեւ իսկ եթէ հաւանական ալ ըլլայ, այդ հաւանականութիւնը նկատի չառնուիր, վասն զի շարունակական յաղթանակները բանակի մը անյողդողդ վստահութիւն և աննկուն քաջութիւն կը ներշնչեն։ Աւելին կայ. երկու բանակներուն ներկայ վիճակէն կրնանք դիւրաւ մակաբերել թէ Ռուսերը ինքզինքնին նոր պարտութեան մը նշաւակ ըրած էին։

Դարձեալ ոմանք ալ կը պնդեն թէ ռուսական բանակը վերջերս վերակազմած էր իր ուժերը, բայց ասոր ալ չենք կրնար հաւատք ընծայել, որովհետեւ մինչեւ հիմա ռազմադաշտին մէջ տեղի ունեցած իւրաքանչիւր ճակատամարտէն առաջ ռուսերուն ուժի գերակշռութիւն ունենալը պնդուած էր, սակայն ճակատամարտէն ետքը հասկցուած է թէ ռուսերը ճապոնցիներէն թուական առաւելութիւն մը չէին ունեցած։ Հետեւաբար չէինք կրնար հաւատալ որ Լինէվիչի բանակը վերջին օրերս ալ ճապոնական բանակէն աւելի գերազանց ուժ մը ներկայացնէր, և ճապոնական բանակը պարտութեան մատնելու վիճակի մը մէջ ըլլար։ Եթէ նկատի առնենք սա պարագան թէ ճապոնները ռազմադաշտին շատ մօտ և ընդհակառակը ռուսերը շատ հեռի էին, չենք կրնար հաւանականութիւն տալ թէ ռուսերը թուական առաւելութիւն ձեռք բերելու յաջողած ըլլան. հետեւապէս երբեք հաւանական չէ որ ռուսերը իրենց թշնամին բնաջինջ ընելու վիճակի մը մէջ գտնուած ըլլան։

Եթէ ենթադրենք թէ Ճապոնցիք դրամական անձկութեան պատճառաւ պատերազմը վերջացնելու հարկադրուեցան, այս ենթադրութիւնը աւելի տրամաբանական կը թուի մեզ։ Արդէն բոլոր տնտեսական և ելմտական մասնագէտներ կ'ընդունին այս կարծիքը։ Բոլոր խաղաղասիրաց համար գոհունակութեան արժանի իրողութի՛ւն մըն է թէ դրամական անձկութիւնը կրնայ եղեր վերջացնել պատերազմներուն շարունակութիւնը։ Թէպէտ ճապոնցիք դրամի չգոյութեան պատճառաւ զիջում ընելու պարտաւորուեցան, սակայն այս պարագան Ճապոնցիներուն համար շատ նպաստաւոր եղած է. Ճապոնցիք առով խոհեմութեան առաջնորդուած եղան։ Հիմա Ճապոն իր բոլոր փափաքներուն տիրացած է։ Ռուսիա այլ եւս քաղաքական գործունէութիւն մը չպիտի կրնայ ցոյց տալ Ծ. Արեւելքի մէջ ասկէ մինչեւ բաւական երկար տարիներ։ Ճապոն յաջողած է Ծ. Արեւելքի մէջ իր ազդեցութեան ծաւալումը ձեռք ձգել։ Հետեւաբար Բորթսմութի դաշնագրով Ճապոնի թողուած վայրեր քիչ ժամանակի մէջ պիտի բարգաւաճին և ճապոնական փայլուն գաղթականութիւն մը պիտի ծաղկի այդ վայրերուն մէջ։

Ճապոնական կառավարութիւնը ռուսերը Մանչուրիայէն վտարելու համար ի գործ դրած ուժը և ազդեցութիւնը չինական կառավարութեան դէմ ալ կրնայ գործածել, որով Ճապոնցիներուն զարգացման և բարգաւաճման նպաստող ինչ ինչ արտօնութիւններ ձեռք պիտի բերէ։ Արդ կը վախցուի թէ յարաճուն կարեւորութիւն ստացող երկրագնդին այս մասին մէջ թէ՛ Եւրոպայի և թէ Ամերիկայի համար մտահոգութեան պատճառներ պիտի ծագին։ Թէեւ Ռուսերը հիմա համակերպելու պարտաւորուեցան այն առաջարկներուն զորս չպիտի կրնային ընդունիլ պատերազմին սկիզբը, այսու հանդերձ անուրանալի է թէ հաշտութեան պայմանները բաղդատաբար շատ թեթեւ էին, և Ռուսերուն արժանապատուութիւնը վիրաւորելու հանգամանք չունէին։

ԿՈՎԿԱՍԻ ՆՈՐ ՓՈԽԱՐՔԱՆ

Գրած էինք արդէն թէ Կովկասի փոխարքայ կոմս Վորոնցով Տաշքով հրաժարած էր և իրեն յաջորդ կարգուած է Զարին կողմէ Լուի Նաբոլէոն իշխան։

Այս մասին պաշտօնական յայտարարութիւն մը եղած չէր և լուրը փոխն ի փոխ հերքուեցաւ և հաստատուեցաւ։

Մաթէն իր Բեթերսպուրկի թղթակիցէն որոշ տեղեկութիւն մը ուզած էր այս մասին։ Բարիզեան նոյն թերթը իր վերջին թիւին մէջ կ'ըսէ թէ այս քննութենէն հաստատուեցաւ որ լուրը շատ ճիշդ էր և հետեւաբար, Լուի Նաբոլէոն իշխանին, Թիֆլիզի զինուորական զօրութեանց երկարժամանակեայ հրամանատարին կը վիճակի Կովկասի կարեւոր երկրին վարչութիւնը և փոխարքայութեան պաշտօնը։

Նոր փոխարքան անձամբ պիտի այցելէ Պաքու և Կովկասի միւս կարեւոր կեդրոնները։

ՄԻՔԱԶԱՅԻ ԱՂԷՏԸ. — Սաղէպօյէ Սեպտ. 7 թուով կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի թղթակցին. — Միքազայի պատահած աղէտին պահուն նաւուն մէջ ոչ մէկ ելեկտրական լոյս կը տեսնուէր։ Պահ մը նաւուն ամբողջ ներքին մասը ճերմակ բոցերով ողողուած երեւցաւ։ Ցետսակողմի վառօդի շտեմարանն էր որ կը պայթէր, ուսկից քառասուն վայրկեան ետքը մարտանաւը ընկղմեցաւ։ Ծովուն ջուրը նաւէն ներս խուժեց մեծ սուլիւնով, բոցերը մարեցան և ջուրին մակերեսը եռացող ծովու մը մակերեսը առաւ։ Այժմ, տեղատուութեան ժամանակ կարելի է տեսնել Միքազայի կամրջակը որ վեց ոտք աւազին մէջ խրած է։ Արկածին պատճառը դեռ չէ հասկցուած։ Կը կարծուի թէ ելեկտրական լուսաւորման դրութեան մէջ գտնուած պակասութեան մը արդիւնքը եղած ըլլայ։ Արկածի պահուն՝ Միքազայի հրամատար սպան՝ ինչպէս նաեւ բաւական թիւով սպաներ՝ ցամաքը կը գտնուէին, որոնք աղէտը իմանալնուն՝ իսկոյն վրահաւոր վերադարձան և ամէն միջոց ի գործ դրին հրդեհը մարելու համար։ Այս սպաները տեղեկագիր մը պատրաստեցին որուն մէջ կը յայտարարեն թէ աղէտին ամբողջ պատասխանատուութիւնը իրենք կ'ստանձնեն, և թէ պատրաստ են կրելու ի՛նչ պատիժ որ սահմանէ կառավարութիւնը՝ իրենց նկատմամբ։ Մինչեւ երէկ վիրաւորներ մը և ուրիշ չորս սպաներու դիակները գտնուեցան։ 14 սպայ ալ հիւանդանոց տարուեցան։ Նաւահանգիստը լեցուած է զոհերուն ազգականներուն և ծնողաց բազմութեամբ, որոնք սրտակեղեք տեսարաններ կը պարզեն։ Շատ մը պարագաներու մէջ զոհերուն ինքնութիւնը ճշդել կարելի կ'ըլլայ՝ մի միայն անոնց վրայէն գտնուած անձնական մանր մունր առարկաներու միջոցաւ։ Ծովակալ Թօկօ իր դրօշը ուրիշ մարտանաւի մը վրայ պարզեց։

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ «ՄԻՔԱԶԱ». — Միքազայի պատահած աղէտէն յուզուելով՝ Ամերիկայի նաւային ճարտարագէտները կ'աշխատին աւելի ազդեցիկ նոր միջոց մը գտնել՝ որով կարողանան իսկոյն ջրով լեցնել մարտանաւերուն ռազմանիւթի ամբարանոցները։ Միքազայի պատահածին նման աղէտներու ի նախատեսութիւն Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը որոշեց որ ապագային շինուելիք մարտանաւերը օժտուած ըլլան ողողման աւելի կատարելագործեալ դրութեամբ մը, որպէս զի շուտ մը ամբարանոցները ամբողջովին ջրով լեցնելով, ամէն տեսակ պայթման առաջքը առնուի։

ՖՐԱՆՔԵՒԳԵՐՄԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Անգլեւճապոն դաշնագիրը մեծ յուզում առաջ բերած է քաղաքական աշխարհին մէջ։ Գերմանիոյ թերթերն ալ կը սկսին մտահոգութիւն յայտնել։ Պերլինէր Թակէպլաթ խօսելով անգլեւճապոն զինակցութեան վրայ, պէտքը կը նախատեսէ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ համաձայնութեան մը։ Նոյն թերթը կ'ըսէ. — «Անգլիա եւ Ճապոն միացած են ասկից տաս հինգ տարի եւս։ Այս պարագային մէջ իբր լմնցած իրողութիւն մը պէտք է նկատել։ Այս միացումը անհրաժեշտ կը դարձնէ ուրիշ դաշնակցութիւն մը հաստատելու համար անհրաժեշտ հաւասարակշռութիւնը ժողովուրդներու միջեւ խաղաղութիւնը ապահովելու համար։ Ֆրանսա, Գերմանիա և Ռուսիա բնականէն ընտրուած են հակակշիռը կազմելու անգլեւճապոն համաձայնութեան, որովհետեւ ֆրանսական հանրապետութիւնը ճշմարտապէս մտահոգ է իր հնդկաչինեան գաղթականութեան համար։ Գերմանիա սպառնալիքի տակ կը զգայ ինքզինքը Շանթունկի մէջ եւ Ռուսիա առանց դողալու չի կրնար տեսնել իր վտարումը Խաղաղականէն։ Դժբաղդաբար, կը վերջացնէ Թակէպլաթ, Մարոքի խնդիրը շատ հեռացուցած է իրարմէ Ֆրանսան եւ Գերմանիան։

ՎԻԹԹԷ ԿԸ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԻ. — Բեթերսպուրկէն Բարիզեան թերթի մը ղրկուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Մոսքովսքայա Վէտոմոսթի բուռն կերպով կը քննադատէ Մ. Վիթթէն։ Նոյն թերթը կ'ըսէ. «Մեր յաղթականը խաղալիքը եղած է իր սովորական հակառակորդներուն։ Չենք կրնար նախապէս ըսել թէ դեռ ո՛րքան ատեն Մ. Վիթթէ պիտի թողէ Ռուսիան. պատմութիւնը սակայն պիտի վերագրէ Մ. Վիթթէի հաշտութիւն կնքուելուն պատասխանատուութիւնը»։ Մամուլին այս յարձակողականը կ'արժէ յիշատակել, որովհետեւ ան կ'արտայայտէ մեծ վախը որմէ գրաւուած են մէկ երկու կուսակցութիւններ։ Ասոնք կը վախնան որ Վիթթէ երբ դառնայ մեծ ազդեցութիւն պիտի ունենայ Ռուսիոյ մէջ և այս պատճառա՛ւ է որ իրար կ'անցնին, կը պոռան, կը կանչեն Զարին աչքէն ձգելու համար Մ. Վիթթէն։

ՄԻՔԱՏՕՆ ԵՒ ՔՕՄՈՒՐԱ. — Ճապոնցի պատուիրակ Պարոն Քօմուրայի վիճակը կը բարուքի հետզհետէ և այժմ լաւ է։ Ճապոնցի լիազօրը Թոքիոյի արքունիքէն Ա. սենեկապետէն հեռագիր մը ստացաւ, որով կը ծանուցուէր թէ Միքատօն բարեմաղթութիւններ ունի իր արագ ապաքինման համար։

ՆԷՊՕԿԱԹՈՎ ԵՒ ՌՕԺԵՍԹՎԷՆՍՔԻ. — Զաւչիմայի նաւամարտին վրայ բացուած քննութիւնները դեռ կը շարունակուին և ծովային Մեծ Սպայակոյտը շարունակ կ'ստանայ և կը դասակարգէ մեծ նաւամարտին վրայ ընդունած տեղեկագիրները։ Ծովակալ Նէպօկաթովէ միայն մէկ հեռագիր մը հասած է, շատ կարճ, որուն մէջ ծովակալը կը յայտնէր թէ թշնամի նաւերէ շրջապատուած ըլլալուն ստիպուած էր անձնատուր ըլլալ։ Այս հեռագրին վրայ յուսալի է որ նախկին ծովակալին ընթացքը աւելի մեղմօրէն դատուի սպայակոյտին կողմէ։ Ծովային սպայ մը կարծիք կը յայտնէ թէ լաւ եւս պիտի ըլլար Նէպօկաթովը զինուորական դատարանի մը առջեւ քաշել եւ այնպէս դատապարտել, նոյն իսկ ըլլար ի բացակայութեան, որով ծովակալը չպիտի կրնար ինքզինքը պաշտպանել նոյն իսկ թերթերու միջոցաւ։ Միւս կողմանէ շատ հիանալի կը գտնեն ծովակալ Ռօժտեսթվէնսքիի ընթացքը, զոր ասպետական կը կոչեն։ Ծովակալը հետեւեալը հեռագրած էր Զարին։ — «Այն պահուն ուր ստացայ Ձեր Վեհափառութեան հեռագիրը. իմացայ որ Նէպօկաթովի նաւախումբը անձնատուր եղած է։ Համոզուած եմ որ այս պատահարին պատասխանատուն ես եմ, որուն համար Ձերդ Վեհափառութենէն շնորհ կը խնդրեմ անոնց մասին՝ որոնք այսչափ շարաշուք ճակատագիր մը ունեցան»։ Յայտնի է արդէն որ Զարը այս ազնուողական բարեխօսութեան ի՛նչ ընդունելութիւն ըրաւ։ Նոյն իսկ հարցնողներ կան որ Զարը ի՛նչ տեսակ ընդունելութիւն պիտի ընէ Ռօժտեսթվէնսքիի երբ Ճապոնէն վերադառնայ։

ԳԵՐՄԱՆ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ. — Վիլհէլմ կայսեր մէկ [illegible]. — Այս պահուս Համպուրկի մօտ տեղի ունեցած գերմանական մեծ ռազմափորձերուն քան երբեք չափ անգլիացի սպաներու ներկայութիւնը մեծապէս աչքի զարկած է։ Այս սպաները, զինուորական իշխանութեանց կողմէ ներկայութեան արտօնագիր ի ձեռին՝ կանոնաւորապէս կը հետեւին մեծ ռազմափորձին ամէն մէկ մանրամասնութեանց։ Գերմանական այս ծայրայեղ քաղաքավարութիւնը՝ հանդէպ անգլիական սպաներու՝ Պերլինի մէջ կը նկատուի կամաւոր ցոյց մը՝ որուն նպատակն է ապացուցանել թէ անգլեւգերման յարաբերութիւնք լաւագոյն վիճակի մէջ են։ Այս ռազմափորձերուն առթիւ օրաթերթ մը յետագայ մանրավէպը կը պատմէ։ Կայսրը կը փափաքէր որ արքունեաց մօտ շատ յարգելի սպայ մը դէր-գնդապետի աստիճանին բարձրացուի։ Այս մասին կայսրը խօսեցաւ իր զինուորական տան հրամանատարին, բայց այս վերջինը պատասխանեց որ անկարելի էր, քանի որ հնութեան կարգով ուրիշներ կային այդ աստիճանին համար։ Այն ատեն կայսրը պատասխան չտուաւ, բայց խնդրոյ առարկայ սպան կանչել տալով՝ զօրավարին ներկայութեան՝ զայն ողջունեց սա բառերով. —

— Կը շնորհաւորեմ, ձեզ, պարոն դէր-գնդապետ։

Յետոյ զարմացած զօրավարին կողմը դառնալով կայսրը յարեց ժպիտով մը,

— Հիմա՞յ ալ անկարելի է։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 20 սեպտ. — Մ. Վիթթէ երէկուան Մաշէնի դղեակը երթալով այցելեց նախագահ Մ. Լուպէի։

— Թան կը հրատարակէ իր մէկ խմբագրին տեսակցութիւնը Մ. Վիթթէի հետ։ Ռուս դիւանագէտը ըսեր է թէ հաշտութիւնը չպիտի փոխէ Ռուսիոյ ընդհ. քաղաքականութիւնը, բայց սիրալիր մերձեցում մը, առաջ պիտի գայ Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ։ Այս մերձեցումը արդիւնքն է պատերազմին ժամանակ Վիլհէլմ կայսեր բռնած ուղղամիտ ընթացքին։ Զարը միշտ ջանաց որ կնճռոտութիւններ առաջ չգան։ Ֆրանսայի հանրային կարծիքը երբեմն անհանգիստ եղաւ Ռուսիոյ, մանաւանդ նախորդ տարիներու մէջ տեղի ունեցած ֆրանքեւռուս ցոյցերէն վերջ։ Բայց ասիկա երբեք չպիտի ազդէ ֆրանքեւռուս յարաբերութեանց վրայ, և Ռուսիա ու Ֆրանսա միշտ համակրանքով պիտի վերաբերուին իրարու հանդէպ։ Կացութիւնն այն է որ ո՛չ թէ ֆրանքեւռուս յարաբերութիւնները պաղած են, այլ ռուսեւգերման յարաբերութիւնները ալ աւելի սերտ հանգամանք մը առած են։ Ֆրանքեւռուս դաշնակցութիւնը պիտի մնայ միշտ, վասն զի երկու ազգերուն փոխադարձ շահերուն վրայ հիմնուած է։

ԼՈՆՏՈՆ. — Տէյլի Նիւզ մեծադղորդ լուր մը կուտայ, ըսելով թէ ռուս լիազօր գործակալ մը Լոնտոն եկած է, եւ պաշտօն ունի կատարել նաւատորմ մը յանձնարարելու Ռուսիոյ համար։ Գործակալը մէկ նաւարանի մը հետ միայն պայմանագիր պիտի կնքէ, և այս վերջինը պիտի կրնայ ուրիշ նաւարաններու հետ ալ կարգադրութիւն ընել իր պատասխանատուութեան տակ։ Ռուսիա առաջ մտադիր էր ամերիկեան նաւարաններու յանձնել իր մարտանաւերու շինութիւնը, բայց գիները սուղ ըլլալուն համար հրաժարեցաւ այս գաղափարէն, վասն զի անգլիական նաւարանները աւելի աժան գին առաջարկեցին։ Տէյլի Նիւզ կ'ըսէ թէ Ռուսիա փոխառութիւն մը պիտի կնքէ Անգլիոյ մէջ, իր նաւատորմին վերակազմութեան ծախքերը գոցելու համար։

— Թոքիոյէ կը հեռագրուի թէ Դալիճը մօտերս պիտի հրաժարի։ Ճապոնի Խորհրդարանը Հոկտ. 3ին պիտի գումարուի։

ՓԱՐԻԶ.—Մ. Մ. Ռուվիէ եւ Ռոզէն այսօր միասին ճաշեցին։ Բանակցութեանց աւարտման յապաղման պատճառն է, խմբագրութեան եղանակին նկատմամբ ծագած անհամաձայնութիւն մը։

ՊԷՐԼԻՆ.—Ոչ-պաշտօնական թերթը կ՚ըսեն թէ Գերմանիա ետ կեցած [illegible] տալէ Մարոքի որ կը պնդէր թէ Տանժէրի մէջ գումարուի Մարոքի գործերուն Դեսպանախորհուրդը։ Գերմանիա նոյն իսկ նախաձեռնութիւն ստանձներ է այդ նպատակին համար առաջարկելու Ալկեզիրասը՝ Ճիպրալթարի մօտ։

ՊԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Սերպիոյ թագաւորին երկրորդ զաւակը՝ Ալեքսանտր իշխանը Պեթերսպուրկ ժամանեց իր ուսումը առնելու Մանկլաւիկներու Մարմնոյն մէջ, որ առանձնաշնորհեալ հաստատութիւն մըն է՝ զինուորական ու քաղաքային դաստիարակութեան համար։ Իշխանավայել պատիւներ եղան Ալեքսանտր իշխանին։ Կայարանին մէջ ընդունուեցաւ բոլոր իշխանութեանց կողմէ գլխաւորութեամբ ընդհ. կառավարիչ զօր. Թրեբովի։

ՍԻՆԱՅԻԱ.—Պուքրէշի հելլէն դեսպան Մ. Թօմպազիս՝ առանց գործակատար մը ձգելու արձակուրդով մեկնած ըլլալով, Աթէնքի ռումանական դեսպան Մ. Բաբինիու եւս հրաման առաւ արձակուրդով մեկնելու, դեսպանատան մէջ թողլով պարզ պաշտօնեայ մը միայն, որ պիտի պահպանէ դեսպանատան թուղթերը, ճիշդ ինչպէս որ ըրած է Մ. Թօմպազիս Պուքրէշի մէջ։

ՕՐՍՕՎԱ (Աւստրիա, Դանուբի վրայ).—Հերքիւլէսպատի շրջակայ անտառները կ՚այրին հինգ շաբաթէ ի վեր։ 800 զինուորներ կ՚աշխատին հրդեհը մարելու։ Սաստիկ տաքութեան պատճառաւ ժայռերու խումբ մը փլաւ, իր փլատակներուն տակ թողլով բաւական թուով զինուորներ, որոնցմէ 2ը մեռան, 1ը հոգեվարք է եւ 14ը վիրաւոր։ Զինուորները յաջողեցան սահմանափակել հրդեհը։

ՎԻԷՆՆԱ.—Ֆրանց-Յոզէֆ կայսրը այսօր ներկայ գտնուեցաւ Թաուէրն լեռներէն անցնող երկաթուղիին առաջին մասին բացման հանդէսին։ Այդ գիծը կ՚երկարի Շվարձախ-Սէն Վայդի եւ Պատէն-Կաշդայնի միջեւ։ Կայսրը իրիկունը Վիեննա դարձաւ։

ՊԵՇԹԱ.—Կը հաւաստուի թէ Ֆրանց-Յոզէֆ կայսր յառաջիկայ Շբ. օր իր ներկայութեանը պիտի ընդունի ձախակողմեան միացեալ կուսակցութեանց պետերը՝ Մ. Քոշութ, Կոմս Անտրաշի, Պարոն Պանֆի եւ Կոմս Զիչի։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սերպիոյ նոր համալսարանը պիտի բացուի Հոկտ. 15ին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԵՒ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐՈՒՆ ԵՐԱԽՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՒԱՏԱՐՄԱԿԱՆ ՈՒՂԵՐՁՆԵՐԸ

Խառն Ժողովը Երեքշաբթի օր նիստ գումարեց Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ։

Ժողովը՝ դարերէ ի վեր Օսմ. Փառապանծ Գահուն հովանիին տակ ամենայն երջանկութեամբ ապրող Հայ հաւատարիմ ժողովրդեան սրտաբուղխ երախտագիտութիւնն ու հաւատարմական զգացումները արտայայտող գեղատառ ուղերձ մը պատրաստեց, մատուցանելու համար յոտս Կայս. Գահոյից Ն. Վեհափառութեան։

Ժողովին ամբողջ հոգեւորական եւ աշխարհական անդամները մէկիկ մէկիկ ստորագրեցին հաւատարմական ու երախտագիտական այս ուղերձը։

Ս. Պատրիարք Հայրը նախընթաց օր, իր հետ ունենալով Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս Ս. Արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեանը, Քաղ. Ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանը, եւ Պատրիարքարանի գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեանը, Կայս. Պալատ գնաց, եւ այս հաւատարմական ու երախտագիտական ուղերձը պատիւ ունեցաւ մատուցանել տալու յոտս Կայս. Գահոյից։

Ս. Պատրիարք Հայրը այս առթիւ կրկնեց իր մաղթանքները Վեհ. Կայսեր թանկագին կենաց եւ արեւշատութեան համար։

Մայրաքաղաքս գտնուող տասնըմէկ արքեպիսկոպոսներն ու եպիսկոպոսները ուղերձ մը պատրաստած են, որով մէկ քանի չարամիտ ու վնասակար անձանց արարքներուն նկատմամբ ցաւ կը յայտնեն եւ Հայ ժողովրդեան հաւատարմութիւնն ու երախտագիտութիւնը կը հաստատեն, Օսմ. Փառապանծ Գահուն եւ Վեհ. Սուլթանին համար։

Վաղը, Ս. Պատրիարքը իր հետ ունենալով նախկին Պատր. Տեղապահ Տ. Բարթողիմէոս Ս. Արքեպիսկոպոսն ու Իզմիրնէի նախկին առաջնորդ Տ. Մեսրոպ Ս. Արքեպիսկոպոսը, Կայս. Պալատ կ՚երթայ այս ուղերձը մատուցանելու համար յոտս Կայս. Գահոյից Ն. Վեհափառութեան։

Մայրաքաղաքս գտնուող ամբողջ եպիսկոպոսները Էջմիածնայ Ս. Հայրապետին դիմում ըրած են խնդրելու համար որ պէտք եղած յորդորները եւ յանձնարարութիւնները ըլլան արտասահման գտնուող կարգ մը յոռի եւ խռովարարական գաղափարներ տածող չարամիտ անձանց, որպէսզի ետ կենան իրենց այս եպերելի արարքներէն։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը ցաւակցական քարթ մը ղրկեց մայրաքաղաքիս Պապական Նուիրակ Մօնս. Թաչչի Բորչէլլիի, որուն հայրը վերջերս մեռած էր Իտալիոյ մէջ։

ԽԱՍԳԻՒՂՑԻ Հրեայ օրիորդ մը առջի օր Պատրիարքարան դիմելով փափաք յայտնեց Հայ եկեղեցին ընդունելու։ Իսկ այն հրեայ օրիորդը, այժմ օր. Սրբուհի, որ անցեալ շաբթու մկրտուեցաւ Մայր եկեղեցիին մէջ, առաջիկայ շաբթու պիտի ամուսնանայ հայ երիտասարդի մը հետ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը, Ուսումն. Խորհուրդին խնդրանքին վրայ, նամակով մը յանձնարարեց Պալաթի քարոզիչ Տ. Վահան Ծ. վրդ.ի, որ հրամայէ տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ դիւանին ներկայանալ Ուսումն. Խորհուրդին, եւ անոր հետ խորհրդակցութեամբ միայն կատարել նոր տարեմուտին առթիւ տեղի ունենալիք ուսուցչական փոփոխութիւնները եւ այլ կարգադրութիւնները։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ խնամակալուհիներէն Տիկին Զարեհ Տիլլէր եւ Տիկին Սէֆերեան առջի օր նոյն հաստատութիւնը երթալով այցելեցին յարկերը եւ Որբանոցին համար ինչ ինչ կարգադրութիւններ ըրին, խորհրդակցութեամբ Տնօրէնին։

—Հոգաբարձութեան անդամներէն Յարութիւն էֆ. Ասլանեան առջի օր Հիւանդանոց երթալով, այցելեց Գ. Թիւի Յակոբեաններու բաժինը, որուն գետնայարկի պատերը բարձրացած էին, ինչպէս գրած էինք։ Այս առթիւ Ասլանեան էֆ. շինութեան կերպին մէջ թերութիւններ նշմարելով նոր շինուած պատերէն մէկ քանին փլցնել եւ նորէն շինել յանձնարարեց։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ հոգեւոր հովիւ Տ. Սեբովբէ քհ. Ներսէսեան, որ վերջերս Պատրիարքարանի հրամանաւ Եգիպտոս գացած եւ վերադարձած էր, այս անգամ գրով մը կը ծանուցանէ Պատրիարքարան թէ՝ եկեղեցիին այլեւայլ անօթները, սկիհ, խաչ եւ ուրիշ արծաթեղէնները գողցուած են անցեալ գիշեր եւ ոստիկանութեան լուր տրուած ըլլալով քննութեան ձեռնարկուած է եւ կը յուսացուի թէ մօտ օրէն խաչագողները կը ձերբակալուին։

ԳՈՒՄԳԱՓՈՒԻ ԴՐՍԻ Թաղ. Խորհուրդը կանոնաւորելու համար իր պիւտճէն սկսած է նամակներ ղրկել թաղին բարեկեցիկ ազգայնոց առ նուազն շաբաթական 100 փարա թոշակ պահանջելով իրենց զաւակներու կրթութեան համար։ Արդարեւ ցաւալի է ըսել թէ այդ թաղին մէջ կան շատ մը ծնողքներ որոնք — իբրպէս բարեկեցիկ ըլլալով հանդերձ — կը յամառին շաբաթական 20 փարա եւ երբեմն երկու տղու համար 30 փարա վճարել՝ սա միամիտ առարկութիւնով թէ՝ «Պէզճեան Ամիրան իրենց զաւակներուն ձրի կրթութիւն տրուելու համար հիմնած է վարժարանը»։ Այդ անհիմն առարկութիւնները ընողները պէտք է գիտնան միեւնոյն ժամանակ թէ լուսահոգի Ամիրան վարժարանը հիմնած է աղքատ եւ անկարող ընտանիքի զաւակներու համար միայն, որոնցմէ արդէն շատ իսկ կան նոյն վարժարանին մէջ։

ԱԶԴ.—Թաղական Խորհուրդս բերկրութեամբ կը ծանուցանէ ի գիտութիւն բարեպաշտ Թաղեցւոց եւ Աստուածասէր ուխտաւորաց թէ՝ առաջիկայ Խաչվերացի տօնին առթիւ Աման. եւ բարձրաշնորհ Ս. Պատրիարք Հայրը հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել Ս. Խաչ եկեղեցւոյս մէջ ու իր պերճախօս քարոզութեամբ մխիթարել բարեպաշտ ժողովուրդն, ինչպէս նաեւ երեկոյին նախագահել Խաչվերացի արարողութեանց։ Նաեւ Ն. Ամենապատուութիւն Մեռելոցի երկուշաբթի առաւօտ պիտի նախագահէ Գուզկունճուգի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ, իսկ յաջորդ երեքշաբթի առաւօտ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ ժամերգութեանց, եւ իր հոգեխօսիկ քարոզներովն պիտի մխիթարէ հաւատացեալներն։

Ի դիմաց Թաղական Խորհրդոյ Սկիւտարի

Ատենադպիր — Ատենապետ

Բ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ — Տ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ

⁂ Ամենօրհնեալ Տիրամօր Զարխափան Ս. Աստուածածնի հրաշագործ Ս. պատկերը փոխադրուած ըլլալով Գարակէօմրիւկէն Պալաթու Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցին, Արմաշի դպրեվանուց Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ առաջիկայ կիրակէ սեպտեմբեր 11 տօն Վերացման Ս. Խաչի, Գեր. Տ. Գէորգ Ս. եպիսկոպոս Երէցեան Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ ի հոգեւոր մխիթարութիւն ուխտաւոր ժողովրդեան։ Նաեւ կ՚ազդարարուի ուխտաւորաց գիշեր չմնալ, Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցին հիւրանոցի տեղ չունենալուն համար։

(Կնիք)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ.—Լրագրոյս պաշտօնեաներէն Գ. Լեւոն Տէքիրմէնճեան որ ասկէ քանի մը շաբաթ առաջ ապակեգործարանի մը կոտրուելովը վիրաւորուած էր դաստակներէն, Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ կատարելապէս առողջանալէ վերջ, կը փութայ իր խորին շնորհակալութիւնը յայտնել Հիւանդանոցի Պատ. Տնօրէնութեան, բժշկական մարմնոյն, պաշտօնէութեան, եւ մասնաւորաբար վիրաբոյժ Տօքթ. Իփլիքճեան էֆ.ի, եւ անոր օգնական Օննիկ էֆ.ի ինչպէս նաեւ հիւանդապահ Միհրճան աղա Աճէմեանի, որոնք ազնուաբար ամէն խնամք տարած են իրեն արագ ապաքինումին եւ հանգստութեանը համար։

ԴԱԳԱՂ ՄԸ ՈՐ ՉԻ ԳԱՐ

«Ի վերինն Երուսաղէմ...»

Դպիրները՝ մեղմ ու լալկան շեշտերով այս մահահոտ շարականը անցեալ շաբթու Պոլսոյ եկեղեցիներէն մէկուն մէջ գեղգեղել կը պատրաստուէին։

Բայց դեռ մեռեալը չէր բերուած եկեղեցի, որովհետեւ դագաղը, այդ եկեղեցիին հին դագաղը, նետուած էր մէկ կողմ եւ նոր մը ապսպրուած էր նոյն եկեղեցիին Թաղ. Խորհուրդին ատաղձագործ մէկ անդամին, որուն համար կ՚ըսէին արդէն թէ լաւ դագաղներ շինելու մէջ վարպետ մըն է եւ մեռնողները հանդիսաւ կրնայ փոխադրել տալ ի վերինն Երուսաղէմ։

Այսպէս այդ մարդուկին համբաւը տարածուած էր եւ օր մըն ալ երկինքէն ինկած հասած տանձի մը պէս, ատաղձագործը այդ եկեղեցիին խորհրդարանը ինկած էր, իբրեւ մի ոմն նոր պատկառելի անդամ Թաղ. Խորհրդոյ։

Եւ... դագաղը, ո՛հ, դեռ կ՚ուշանար գալու, մինչ անդին դպիրներ զգեստաւորուած, ժամկոչներ tout à la chic իրենց շալվարներով եւ լաչոռ գօտիներով, կազմ ու պատրաստ կը սպասէին։

Բայց ի՛նչ եղած էր եւ ինչո՛ւ կ՚ուշանար դագաղը։

Եւ հոս է ահա խնդրին զուարճալի կողմը եւ ատաղձագործ-անդամին ալ իբրեւ գործի մարդ, ունեցած առաւելութիւնները։

Թէ ինչո՛ւ։

Երբ կը տեսնուի թէ չի գար դագաղը, Խորհրդոյ անդամները երկու ժամկոչ կը ղրկեն խանութը այդ մարդուն, որպէս՛զի երթան եւ շուտով բերեն։ Մարդիկը հեւ ի հեւ կը վազեն, եւ շունչերնին կտրած, լեզունին դուրս ինկած, ներս կը նետուին խանութէն եւ ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ միւս անդամներուն կը խնդրեն որ դագաղը յանձնուի իրենց՝ եկեղեցի տանելու համար։

Խորհրդոյ անդամը անմիջապէս խանութին անկիւնէն կը վերցնէ դագաղը եւ ժամկոչներուն ուսին վրայ կը զետեղէ, որոնք կարկինաձեւ կը բանան սրունքնին ժամ առաջ, ժամ երթալու համար։

Բայց ատաղձագործը յանկարծ կը կեցնէ փութկոտ ժամկոչները, անոնցմէ մէկուն շալվարին ծայրէն պինդ մը բռնելով, եւ դագաղին փոխարէնը կը պահանջէ։

Ժամկոչները կ՚արձանանան։

Եւ բեռերնին կամաց մը վար դնելով, իրարու երես կը նային ու կը յայտարարեն թէ՝ իրենց այնպէս ըսուած է որ եկեղեցւոյ սնտուկէն պիտի վճարուի անոր դրամը, եւ ինքն ալ արդէն մէկ անդամը ըլլալով նոյն Խորհուրդին, կրնայ ապահով ըլլալ դրամի մասին։

Ատաղձագործը միշտ գործի մարդ, իբր ոչը կը կրկնէ անդադար եւ վերեսիյէ գործ ընելը շատոնց դադրեցուցած ըլլալը կը յայտնէ։

Ժամկոչները սրտնեղած կը մեկնին։

Եւ կ՚ըսուի թէ այդ ատաղձագործ Թաղականը, մինչեւ որ դրամը չստանար ամբողջովին, չի յանձներ դագաղը։

Երանի իրեն։

ՓԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

21 Սեպտեմբեր 1905

Հեռագրական գործակալութիւնը այս գիշեր Փարիզի Սակարանին գիները չհաղորդեց մինչեւ թերթիս մամուլի դրուած պահուն։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԻ 37րդ թիւը այս օր հրապարակ ելաւ հետեւեալ ճոխ եւ գրաւեցուցիչ բովանդակութեամբ։

Մահ Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեանի. —(Խմբագրական).— Իմ ճամբորդութիւնս.—Եր. Թօլայեան (իր պատկերովը).—Պատասխան մը Ենովք Արմէնին.—Եդուարդ Գոլանճեան.— Պահեր (ոտանաւոր) Օ. Ճէնազեան.— Արուեստասէրի մը յուշերը.—Աչոտ Մատաթեանց։ Թափառումներ, Մաուքօին պարտէզը.—Վահան Փափազեան։ Ապաշաւ (ոտանաւոր) Ս. Խաչունի եւ Կապիկներու աշխարհէն (Թերթօն)։

ՌԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Տէրսաատէթ մուսթանթիգ աղասընտան սաատ. Ալի Ռիզա պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէրֆիէն րիւթպէի Ուլա սընըֆը էվվէլի,

Նաֆաա նէզարէթը ճէլիլէսի հուգուգ միւշավիրի մուավինի սաատ. Յովհաննէս էֆ.յէ թէրֆիէն րիւթպէի Ուլա սընըֆը սանիսի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Միւշաճէտ օլան հիւսնը խըտմէթինէ մէչնի մազամը սամիի հազրէթը Սատարէթբէնահի էավմըլէրինտէն գայմագամ իզզ. Սափա պէյէ իքինճի րիւթպէտէն Օսմանի նըշանը ալիսի իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՄԻՏԱԼԻԱ

Նաֆաա նէզարէթը ճէլիլէսի հուգուգ միւշավիրի մուավինի սաատ. Յովհաննէս էֆէնտիյէ կիւմիւշ Իմթիյազ միտալիասը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԳԱՆՁՈՒՄԸ.—Նկատելով որ տուրքերը ամէն տեղ, առանց բացառութեան, հաւասարապէս գանձելու մասին ամէն ջանք կ՚ըլլայ, մինչդեռ Պոլսոյ տուրքերուն գանձումը յապաղումներու կ՚ենթարկուի, Մեծ Եպարքոսը ծանոյց ձեռնհաս պաշտօնատներուն որ ներկայ տարւան եւ անցեալ տարիներու տուրքերը փութով գանձուին պատկանեալ պաշտօնեաներուն կողմէ։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ դեսպան տը Պիլանտ կոմս որ Եւրոպա կը գտնուէր, երէկ Պոլիս դարձաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։ Կայարան ողջերթի գացած էին դեսպանատան պաշտօնեաները։

ՀԱՊԷՇ Պատուիրակութեան պետ զօր. Աթօ Հալիլէ Մարիամ փաշա առջի օր իրեն հիւրամեծար նաւապետ կայս. Թիքնապահ Թալաթ պէյի հետ, Ֆէնէր երթալով այցելեց Տ. Եոաքիմ Պատրիարքին եւ Երուսաղէմի Փոխանորդին։ Փոխանորդը յայտնեց Մարիամ փաշայի թէ Երուսաղէմի Տ. Դամիանոս Պատրիարքը իրեն նուիրած է Ս. Գեթսեմանի ականակուռ խաչը։

ԵՏԻՐՆԷԻ հրկիզեալներուն համար Քաղաքապետութեան մէջ կազմուած նպաստահաւաք յանձնաժողովը առջի օր ալ խորհրդակցութիւն կատարեց։ Սապահի տպարանը յանձն առաւ ձրիաբար տպագրել այս յանձնաժողովին պէտք ունեցած նպաստի տոմսերը։

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳԻՐ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց պէտք եղածին չափ զինուորական սպաներ Գերմանիա ղրկել՝ անթել հեռագրութեան գործարանին մէջ սորվելու համար անթել հեռագրի գործիքներուն գործածութիւնը։

ԻՍԼԱՄ ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐԸ.—Հաքիքաթ կ՚ըսէ թէ Իսլամ դեղագործներուն թիւը օր աւուր կ՚աւելնայ։ Նոյն թերթը կ՚ըսէ թէ ցարդ Թուրք երիտասարդութիւնը չէր ուզեր հետեւիլ այդ ասպարէզին, որ սակայն այնքան օգտակար է երկրին։ Իսլամ երիտասարդները այժմ կը մտնեն մարդկային գործունէութեան ամէն ասպարէզներուն մէջ։ Այսպէս, քիչ ժամանակի մէջ Պոլսոյ զանազան կողմերը Իսլամներու բացած դեղարաններու թիւը հասած է 29ի։

ՅՈՅՆԱՑ Տ. Եոաքիմ Պատրիարքին անուան տօնախմբութիւնը ըլլալով այսօր, Պատրիարքարանի մէջ ընդունելութիւն մը պիտի կատարուի։

ԻԶՄԻՐԻ կուսակալ Քեամիլ փաշա որ քննական պտոյտով Աքհիսար գացած էր, Իզմիր դարձաւ։

ՆՈՐ ԳԱՒԱՌԱԿ.—Սելանիկի նահանգին մէջ Քարաճա-Ապատ եւ Եէնիճէ-Քարաճա-Ապատ գիւղաքաղաքները միացնելով գաւառակ մը հաստատուեցաւ «Եէնիճէ-Քարաճա-Ապատ» անունով։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ Տնօրէն Բանճէրի պէյ որ Եւրոպա կը գտնուէր, Պոլիս դարձաւ երէկ։

ՕՍՄ. ԳՈՐԳԵՐԸ.—Գաւառներու մէջ գորգերու շինութեան համար հարկ եղած բուրդերուն հայթայթումը եւ պատրաստութիւնը ժամանակի կարօտ ըլլալով գորգի եւ կապերտ շինութիւնները կը յապաղին։ Ձեռնհաս պաշտօնատունը նկատի առնելով այս պարագան ծանոյց ամէն կողմ որ հին դրութիւնը թողլով նոր ձեւ բուրդի մեքենաներ բերել տրուին եւ գորգագործութեան մէջ գործածուած ներկերուն անաղարտութեանն ալ ուշադրութիւն դարձուի։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ Խորհուրդին անդամ Հիւսնի պէյ եւ քննիչ Մուսթաֆա պէյ Իզմիր ժամանելով տեղւոյն մաքսային գործառնութեանց մասին քննութեան ձեռնարկեցին։

—Իզմիրի ներքին ապրանքներու մաքսատան պահապան պաշտօնեաներուն համար պէտք եղածին չափ տաղաւարներ պիտի շինուին։

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ.—Ձեռնհաս պաշտօնատունը հարցումի մը պատասխանելով յայտարարեց թէ օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն երբ կառավարական պաշտօնեայ մը, թէ՛ գործօն եւ թէ անպաշտօն վիճակի մէջ, մարմնական անկարութեան հետեւանքով գործելու անկարող վիճակի ենթարկուի, պէտք է հանգստեան կոչել զայն։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ.—Ներքին գործոց նախարարութիւնը նախապէս ծանուցած է որ գաւառներէն ժամանակին փայտ եւ ածուխ ղրկուի Պոլիս։ Սակայն Աքչէշէհիրի մէջ (Գասթէմունի) անտառի պաշտօնեաները մէկ տեսակէ զատ ուրիշ տեսակ փայտերու արտածման արգելք կ՚ըլլան, ինչ որ թէ՛ դէպ ի Պոլիս առաքմանց յապաղելուն եւ թէ վաճառականներու վնասուելուն պատճառ կ՚ըլլայ։ Այս պարագան Անտառներու, Հանքերու եւ երկրագործական նախարարութեան գրուած ըլլալով նոյն նախարարութիւնը գրեց Գասթէմունիի անտառներու ընդհ. քննիչին որ այդ կարգի արգելքներ չյարուցուին եւ հարկ եղած ջանքերը ըլլան մեծաքանակ փայտ ղրկելու համար Պոլիս։

—Անցեալ Մարտ, Ապրիլ եւ Մայիս ամիսներուն զանազան նահանգներէ՝ Պոլիս բերուած են 224,561 չէքի փայտ եւ 15,622,145 օխա ածուխ, այսինքն՝ անցեալ տարւան նոյն ամիսներէն 1,164 չէքի փայտ եւ 1,090,514 օխա ածուխ աւելի։

ՇԵՐԱՄԻ ՀՈՒՆՏԵՐԸ.—Օտար երկիրներէ բերուած շերամի հունտերը մեծ մասամբ հիւանդութենէ զերծ չեն։ Այս պատճառաւ մաքսատուններու մէջ մանրազնին քննութեան պիտի ենթարկուին եւ հիւանդութենէ զերծ եղածներուն մուտքը միայն պիտի արտօնուի։ Իսկ հիւանդ հունտերու տէրերուն պիտի զեկուցուի որ զանոնք վերադարձնեն եկած տեղերը, եւ եթէ մինչեւ երկու շաբաթ դիմում ընող չըլլայ, այդ հունտերը բնաջինջ պիտի ըլլան։

ԹՈՒՂԹԻ ՍՊԱՌՈՒՄԸ հետզհետէ յառաջուն հանգամանք մը կը ստանայ, առեւտրական եւ մտաւոր առաջդիմութեան պատճառաւ, եւ հրապարակին վրայ ո՛րչափ բազմանան թղթավաճառները ու մաքուր եւ աժան թուղթ ծախեն, նոյնչափ սատարած կ՚ըլլան հանրութեան։ Յարութիւն էֆ. Թաթլեան նկատողութեան առնելով թուղթի անհրաժեշտ պէտքը հանրութեան, այս անգամ վերակազմեց Էսկի Զապթիէ փողոց թիւ 46 թղթավաճառատունը զոր ճոխացուց ընտիր, ճաշակաւոր եւ միեւնոյն ժամանակ համեմատաբար խիստ աժան թղթեղէններով ու գրենական պիտոյքներով։ Յարութիւն էֆ. Թաթլեանի այս թղթավաճառանոցին մէջ կը ծախուին ԴՐԱՍՆԵԿԻ ԵՒ ԴՊՐՈՑԻ յատուկ ամէն տեսակ պիտոյք, զանազան տեսակ թուղթ, գրիչ, մելան, առեւտրական տետրակ եւն. եւն.։ Թղթավաճառատունը կը ստանձնէ տպագրական ամէն լեզուով գործ, ինչպէս նաեւ ճաշակաւոր այցաքարտ՝ դիւրամատչելի գիներով։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԳՈՂ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ.—Քասապայի անտառներու հարկահաւաք Հիւսէյին Շեվքի էֆ. անհետ եղած է, հետը տանելով անտառներու վարչութեան վերաբերեալ գումար մը եւ պաշտօնական կնիքը։ Այս առթիւ ուրիշ ձեւով կնիք մը ղրկուեցաւ Քասապա եւ յայտարարուեցաւ որ նոր թուականով եւ հին կնիքով կնքուած թուղթերը անվաւեր են։

ՎԱՐՊԵՏ ՔՍԱԿԱՀԱՏ ՄԸ.—Եգիպտոսի Խտիվին բժշկապետ Տօքթ. Բաուցի պէյ, երէկ Ղալաթիայէն անցած ատեն տեսաւ որ ժամացոյցը անյայտ եղած էր ոսկի շղթայով եւ միտալով մը։ Տօքթորը խիստ բարկացաւ այս քսակահատութենէն, ոչ թէ որովհետեւ արժէքաւոր էին, այլ որովհետեւ միտալը յիշատակ մըն էր իրեն եւ իր հօրն ու կնոջը պատկերները կը կրէր։

—Ուրիշ քսակահատ մըն ալ առջի օր Ղալաթիոյ Սակարանին մէջ փորձեց խաղացողի մը գրպանը խառնել։ Մարդը զգալով օտար անխոհեմ ձեռքի մը ներկայութիւնը իր գրպանին մօտիկը, բռնեց այդ ձեռքին տէրը եւ փառաւոր ծեծ մը քաշեց աւելի կոթով մը։

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱՊԱՆԱԿ.—Այն բազմաթիւ յաճախորդներուն մէջէն որոնք Բերա, Թէյէֆս Ամերիքէն Տայամանտ Բալաս վաճառատունը կը մտնեն գնելու համար փայլուն եւ չքեղ թէյթօս ազամանդներ որոնք երբեմն 50 դշ. ըլլալով այժմ 10 դշ.ի միայն կը ծախուին, յաճախորդուհի մը իր դրամապանակը հոն մոռցած է։ Վաճառատունը կը խնդրէ ուրեմն ներկայանալ եւ պէտք եղած տեղեկութիւնները տալ, ստանալու համար դրամապանակը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԿՆԱՆՔԸՆ.—Ղալաթիա, Շէֆթալի փողոց պանդոկին մէջ գաւառացի մը՝ Իպրահիմ, սենեակ մը վարձած եւ հոն գիշերած էր։ Առտուն արթննալուն տեսաւ թէ քսակը որ 15 ոսկի կը պարունակէր, գողցուած է։ Իպրահիմ իմաց տուաւ ոստիկանութեան, որ խուզարկութիւն կատարելով ձերբակալեց գողերը, որոնք ութը հոգի էին պանդոկապետն ալ միասին։

ԳԻՆՈՎՈՒԹԻՒՆ.—Հելլենացի Նիքոլի, Պալըք Բազարի մէջ դերձակ, առջի իրիկուն, գինով վիճակի մէջ, Սիրքէճիի կայարանին մօտ երեք մեթր բարձրութեամբ պատէ մը վար իյնալով, գլուխէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1905 8 Սեպտ. Հինգշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Հերմէկ Առաջին օխան	37½	փարա
» երկրորդ »	36½-37	»
Մախլիւթ »	33-34	»
Զավտարը »	31	»
Սէրթ առաջին, օխան	38	փր.
» միջին տեսակ	36½-37	»

Այսօր ժամանեց 19 վակոն ցորեն Անատոլ։

ԱԼԻՒՐ

Ճերմակ քրմա Ա. պարկը	73	դշ.
» » Բ. »	70-71	»

Թ Ե Փ

Օխան 19 փարա։

ԳԱՐԻ

Քէօսթէնճէ 12 դրշ. գրիւ

Մէրսին եւ Ռումէլի 11-11½ դրշ. գրիւը։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 21 Սեպտ.—«Լօքալ Անձայկըր» կը ծանուցանէ թէ՝ Ֆրանքօ-գերման դաշնագրութիւնը պիտի հրատարակուի 48 ժամէն։

ՓԱՐԻԶ.—Լոնտոնէն հեռագիր մը կը հաւաստէ թէ Գերման Կայսրը Պերլին հրաւիրած է Անգլիոյ Թագաւորը։

—1905 տարւոյ առաջին ութը ամիսներուն մէջ, ներածութեանց գումարը 111,279,000 ֆրանք նախորդ տարուընէ աւելի եղած է, եւ արտածութեանց գումարը՝ 186,758,000 ֆր.։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

8/21 Սեպտ. 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Օ. Ո.	98.25½
Երէկուան էն բարձր գինը »	98.32½
» էն վար գինը »	98.24½

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Ֆր.	136.37½
Երէկուան էն բարձր գինը »	137.—
» էն վար » »	136 37½
Շիրքէթը Խայրիէ	35.—
Օսմանեան Պանքա	608.—
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.	244.—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	515.—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն Ա.	317.—
» « » Բ.	270.50
Պանք Նաս. Կրէտ	427.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	7.60
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա. Ո.	16.30
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	3.85
Լաւրիոմ ֆր.	59.50
Թրանսվալ »	82.—
Ռէժիի պարտաթուղթ ֆրանք	415.—
Ռուսական 4% 1901	94.80
Ճափոնական 4%	91.—
Սպանիական արտաքին	94.30
Անգլիական Քոնսոլիտէ Ա. Ո.	89.81
Ֆրանսական Ռանթ ֆր.	100.27
Լոնտոն 3 ամիս	109.17½
Փարիզ »	22.98½
Վիեննա չէք ֆիոր.	21.95
Պէրլին անտոկօս չէք մարք	18.69

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 դշ.էն	դշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	107.37
Անգլիական ոսկի	109.34
Ֆրանսական ոսկի	87.17
Քրինից	51.08
Մէթալիք	103.30
Բօլ	91.10
Ռուպլի Թղթադրամ	8.64

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆ — 61 —

ԳՐԵՑ ՕԳԻՒՍԹԸՆ ՍԸՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ՍԻՄՈՆ ՋԻՕՄԼԷՔՃԵԱՆ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Դէպի Գանձի Կղզին

ԼԴ.
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Երբ գլուխս վերցուցի դիտելու համար, տեսայ որ սարաւանդին վրայէն անհետ եղած էին եւ սարաւանդն իսկ կը հեռանար մեր տեսութենէն։ Կէսօրին միջոցները, Գանձի կղզիին ամէնէն բարձր կէտն իսկ անտեսանելի մընաց այլեւս։

Առագաստանաւին մէջ այնքան քիչուոր էինք որ ամէնքս ալ աշխատելու ստիպուած էինք։ Միայն նաւապետը պառկած էր յառաջակողմը և իր հրամանները կուտար։ Ապաքինութեան վիճակի մէջ էր, բայց տակաւին խնամքի և հանգստութեան պէտք ունէր։

Ջէյնք կրնար Պրիսդօլ դառնալ առանց նոր նաւաստի առնելու։ Ուստի ամէնէն առաջ ուղղուեցանք ամէնէն մօտ եզերքը, հարաւային Ամերիկայի մէջ, և հոն համնելէ առաջ երկու փոթորիկներու դիմագրաւեցինք մեծ դժուարութեամբ։ Բայց վերջապէս նաւահանգիստ հասանք։ Արեւը մարը կը մտնէր երբ խարսխանետեցինք սիրուն ծովածոցի մը մէջ, եւ իսկոյն շրջապատուեցանք նաւակներով, որոնց մէջ խափշիկներ, խառնածիններ և հնդիկներ լեցուն էին։ Ասոնք պտուղ և բանջարեղէն կը բերէին մեզ ծախելու համար։ Բոլոր այս զուարթ դէմքերը, արեւադարձային պտուղներու բոյրը և մանաւանդ քաղաքին մէջ փայլիլ սկսած լոյսերը հեշտալի հակադրութիւն մը կը կազմէին այն տրամադիր տեսարաններուն հետ զորս ունեցած էինք կղզիին մէջ։ Ուստի Տոքդորն և Սքուայրը անմիջապէս ցամաք ելնել ուզեցին և զիս իրենց հետ առին։ Հոն հանդիպեցան անգլ. մարտանաւի մը հրամանատարին և ծանօթութիւն հաստատեցին, մարտանաւը գացին, և արշալոյսը ծագած ատեն միայն դարձանք Իսբանիօլա։ Պէն Կըն պահակ կ'սպասէր նաւակամուրջին վրայ։ Հազիւ թէ մեզ տեսաւ, տարօրինակ ծամածռութիւններով հասկցուց մեզի որ ինք աչք գոցած ըլլալով, Սիլվըր նաւակով մը մեկնած էր։ Կը յայտարարէր որ այս փախուստին համաձայն էր փրկելու համար մեր կեանքը որ մեծ վտանգի մէջ պիտի ըլլար եթէ միասրանք մարդը հոս մնար։ Բայց ուրիշ բան ալ կար։ Խոհարարը առանց պլաքիտի չէր մեկնած։ Միջնորմ մը ծակելով, յաջողած էր ոսկիի պարկ մը առնել, որ թերեւս 8—10 հազար ոսկի կը պարունակէր, և իրեն հետ տարած էր ճամբու ծախքի համար։

Ամէն հաշիւ ընելով, շատ գոհ եղանք Սիլվըրէն ազատած ըլլալնուս համար։

Ասիկա եղաւ մեր ուղեւորութեան վերջին դէպքը։ Մեր նաւաստիներու խումբը դիւրութեամբ ամբողջացուցինք, և նպաստաւոր օդ մը գտնելով ճամբայ ելանք։ Իսբանիօլա Պրիսդօլ հասաւ երբ Մր. Պրէնտլի կը պատրաստուէր ուրիշ առագաստանաւով մը զմեզ փնտռելու ելնել։ Գանձը գրեթէ ամբողջութեամբ կը բերէինք, բայց գանձ բերելու գացողներէն միայն հինգ հոգի կը վերադառնայինք։

Սքուայրին և Տոքդորին մէջ կնքուած պայմանագրութեան համաձայն, անգլ. կառավարութիւնը և ազգատները իրենց բաժինը առին։ Ցետոյ, մնէէ իւրաքանչիւրը իրեն ինկած մասը առաւ իմաստութեամբ կամ խօլաբար գործածելու համար, իր խառնուածքին համեմատ։ Նաւապետ Սմոլէթ իր վերքին հետեւանքը կրելով, անյարմար եղաւ ծառայութեան և այն խիստ և ուղղամիտ նաւազը հրաժարեցաւ ծովի վրայ աշխատանքէ և Պրիսդօլի մօտ գիւղ մը քաշուեցաւ։ Կրէյ եւս գիտցաւ իր դրամը պահել, բայց յանկարծական փառասիրութիւն մը ունենալով, երկրորդ նաւապետ եղաւ առագաստանաւի մը որուն մէջ սեփականութեան բաժին մը ունի։ Այժմ ամուսնացած է և զաւակներու տէր։ Պէն Կըն առաւ իր 1000 ոսկին զոր կերաւ կամ կորսնցուց երեք շաբաթէն, կամ աւելի ճիշտ, 19 օրէն, վասն զի 20րդ օրը հինգ փարա չունէր։ Այն ատեն որսապահի պաշտօն տրուեցաւ իրեն և շատ խղճմտութեամբ վարեց այս պաշտօնը։ Ամէնքը կը սիրէին զինքը, թէեւ ընդհանրապէս անմիտ Ամբակումի տեղ դրած էին։

Սիլվըրին ի՛նչ ըլլալը չիմացանք։ Այս սոսկալի միասրանք նաւազը այլեւս ո՛ և է դեր չի կատարեր կեանքիս մէջ։ Հաճելի է ինծի կարծել որ գտած է նորէն իր պառաւ խափշիկուհին եւ խաղաղօրէն կ'ապրի անկիւն մը իր թութակով միասին։

Տեսնելու էր խեղճ մօրս ուրախութիւնը երբ տեսաւ զիս։ Որքան ուրախ էի որ երջանիկ ու հանդարտ կեանք մը ապահովեցի իրեն։

Տոքդորը շատ համակրած էր ինծի, և ես ալ կը սիրէի զայն ու կը աքանչանայի անոր վրայ։ Ձեռնարկեց իմ կրթութեանս գործը ամբողջացնելու և կը յայտարարէ որ վստահ է յաջողելուն։ Իր կարծիքով, մարդ երբեք ուշ մնացած չըլլար լաւագոյնը ընելու համար։ Կը փափաքի հմուտ բժիշկ մը ընել զիս։

— Միայն այս արհեստին մէջ է, ըսաւ զիս քաջալերելու համար, որ բարեսիրտ մարդ մը կրնայ ինքնիրեն օգտակար ըլլալ իր ընկերին։

Սքուայրն ալ իր կարծիքն է, և ընթերցողն ալ ինծի պէս կը մտածէ որ ամէնէն լաւագոյն բանը զոր կրնամ ընել, կեանքի մէջ առաջնորդուիլս է այս երկու պարկեշտ մարդոց կողմէ։

ՎԵՐՋԱՑԱՒ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

Անգլ.-Հայ. Վ. Յ. Ցակոբեան բառագրքին բնտիր թղթի վրայ տպուած փառակազմ օրինակները միայն մնացած են. գին 108 դահ. Եւրոպայի համար 23 ֆր. կամ 9 րուպլի. Ամերիկայի 4½ տոլար։ Անգղուս ուղղուած տեղը հասցնել գրատան վրայ է։

Բառ. Հայ-գղ. Ե. Տէմիրճիպաշեան որ կը պարունակէ նաեւ յատուկ անունները. քաղտոնէ 15. Ծուէրի համար փառակազմ 17½։ Բոսթի ծախքը գրատան վրայ է։

Ընթացք Ընթերցանութեան, դպրոցի գիրքը յօրինեց Զ. Թորոսեան. 6 մաս, բոլորն ալ պատկերազարդ և ընտիր նիւթերով, որոնց 2 մասը մանկապարտէզի և 4 մասն ալ նախակրթարանի համար են։

Մասնաւոր գրացանկ, Մեարիֆի ճռամանով տպուած. կը պարունակէ գրատան պայմանները. մանաւորապէս շահեկան է ուսուցիչներու եւ դպրոցական վարչութեանց. գին 3 դահ.։ Թղթակիցներ և երկու սեռէ ուսուցիչներ միայն 30 փր.ի փուլ պիտի ղրկեն։

Ուսուցիչ եւ ուսուցչուհի, ինչպէս նաեւ վերը նշանակուած գիրքերը ուզողներ պէտք է ուղղակի դիմեն՝

Կեդրոնական Գրատուն Պահճէ-Գաբու Բասիմ-փաշա խան. Կ. Պոլիս, առ Զարեհ Էֆէնտի Թորոսեան։

8—10

ՍԹԱՄՊՈԼ 33, 35, 37 ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ՓՈՂՈՑ

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ԲԵՐԱ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՊԱՍԱԺ

ԳՈՐԳԵՐ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ.–ԼԻՆՕԼԷՈՄ, ՎԵՐՄԱԿ ԿԱՐԱՍՆԵՑ ՀԱՄԱՐ ԾՈՊԵՐ (ՍԱՉԱՔ) ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԾԱՆՕԹ.— Մեր Բերայի հաստատութեան մէջ Ը. Ե. Նոյեմբեր 1էն մինչեւ 15 Դեկտեմբեր ամէն կիրակի, կտոր մնացած ապրանքներ պիտի ծախուին որոնց վրայ նշանակուած են վերջին գինը մեզ ապրանք եղած գինէն աւելի աժան։

36—2

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ
ԵՒ
ՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլը աւելցնել, գեղեցիկ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆԻ վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաեւ մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր, անմրցելի աժան գիններով։ Կը գտնուին նաեւ հոն հարսի կէրլանտ, քօղ, քօղի ժապաւէն, զարդարուած կողով, ծաղիկ, փետուր, ևն. ևն. ևն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Ջամիջեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաեւ ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՄԻԱԿ ՏԵՂ ՁԵՐԹԱԿ

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Քամանճօ խանի տակ, թիւ 86 50—18

Լ'ՈՒՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՉՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԻԱՍԸ
1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԳԸԼԸՆՄԷՇ
Մերքեզի ըսարքըի — Փարիզտէ, Վանտօմ մէյտանընտա 9 նումէրօլը
սայըրէի խուսուսիյէրինտէ

ՀԱՐԻՔ ՇԻՐՔԷՏԻ

Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 145,500,000 ֆր.
1904էն Թահսիլաթը 25,000,000 »
Թէտիյէ օլունան զիյան 305,000,000 »
Սիկուրթալը էմլաքըն գըյմէթի 22½ միլիար։

1828 L'UNION DE PARIS

ԷՕՄԻՒՐ ՇԻՐՔԷՏԻ

Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 174 500,000 ֆր.
1904 բրիմ Թահսիլաթը 12,000,000 »
Թէտիյէ օլունան զիյան 135,000,000 »
Սիկուրթաօլունան էօմիւր 282,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ կայէթ միւնասիպ շէրայիթ իլէ Թիւրքիյանըն սիկուրթա գապուլ իտէր ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւպէսի ատիլ միւլահազէյիթ ուսիւլիւնէ վէ խուսուսի ձիվէն Թիւրքիյէրլը ...
ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Օսմանլը Պանքասը» տըր. Թիւրքիա վէ Մէմալիքը Շարքիյէ իչին միւտիրիյէթը ... = Սթամպօլտա, Սուլթան Համամընտա, Քաթըրճը Օղլու Բասաժը
Միւտիրի ումումիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Միւտիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Ղալաթատա տիրեքթէօր Շիւպէսի օլտուղը կիպի՝ Մէմալիքը Մահրուսէնին հէր թարաֆընտա ատիլ խուսուսի աժանլարը վար տըր։ 19—50

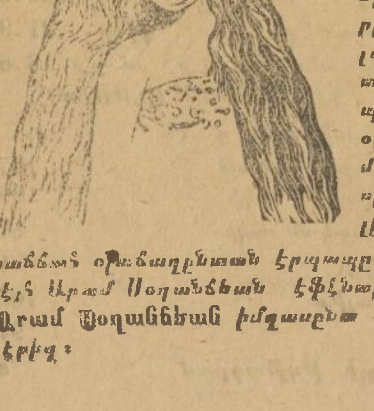

Էրպապը իհթիսաստան ԱՐԱՄ ՍՕՂԱՆՃԵԱՆ էֆէնտինին խարըճը սաչլար քիմիաքէրլէր թարաֆընտան թահլիլ վէ մուայէնէ իտիլէրէք մէվատը մուզիրրէտէն քիւլլիյէն արի թէլէքքի իտիլմէ ... բաշ ... Սողանճեան էֆէնտինին 121 նումէրօլը Ըթրիյաթ մաղազասը վէ Արամ Սողանճեան իմզասըն ... 9—10

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԼՍԿԻԵԱՆ

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ Մէարիֆէն ու Պատ. Ուսումն. Խորհրդէն արտօնուած դպրոցական, կրօնական, բարոյական, բանասիրական, առողջապահական, գիտական ու վիպական զանազան գրքեր։

Ծախսի համեմատ % 15էն մինչ 30 զեղչ կը տրուի։

ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ այցետոմսեր — 100ը 10 ղրշ.—, հաշուեցուցակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրներ, նամակագլուխներ, դպրոցական բարենիշներ, վկայականներ, վիճակացոյցներ, ևայլն և այլն։

ԿԸ ՂՐԿՈՒԻ Պատ. Ուսումն. Խորհրդէն վկայեալ ու յարմարագոյն դպրոցական պաշտօնեաներ՝ ատենց ատկայն մասնաւոր նկատումներով, ինչ որ կը հաստատէ Մէարիֆէն արտօնուած Գրատանս ծանուցագրին 10րդ էջը։

Եթէ կ'ուզէք գոհ մնալ, անկասկած դիմեցէք այն գրատան՝ որ պաշտօնապէս արտօնուած է Մէարիֆէն. ու մի՛ խաբուիք ինքնակոչ գրավաճառներէ՝ որոնց գործունէութիւնը քանի մը փայլուն խօսքերէ անդին չանցնիր, և ինչպէս ամէն անգամ շատ մը տեղերէ գրուած է՝ այսօր ալ Գիլէճիկէն Տիար Սամուէլ Աղէքսանդրեան կը գրէ մեզ ըսելով. «Ցաւով կը յայտնեմ թէ, դիմած եմ գրատունի մը ու չարաչար խաբուած» եւ այլն։ Այս պարագային ալ մեզի ուրիշ բան մը չմնար ընելու, բայց միայն ըսել.

ԿԸ ՄԱՔՐՈՒԻ նաեւ այսպիսի գրավաճառներուն հետ մեր նոր յաճախորդներուն ունեցած առկախ հաշիւները։

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷ՛Ք. Գրատանս ընդարձակ ծանուցագիրը, նոր դպրոցի 70 պատկերներով զարդարուած Այբբենարանը ու Պատ. ընտելարան Մայրենի լեզուի Ա. տարի անուն գրքերէն. որոնցմէ ձրի պիտի ղրկուի ձեզ մէկ մէկ օրինակ, ինչպէս նաեւ թուղթեր պահարաններ մեզի հետ դիւրութեամբ կարենալ թղթակցելու համար։

Գրատանն հաւզէն է

درسعادت سركجى خوراسانجى خانده كتبخانۀ جديد

Գրավաճառ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԼՍԿԻԵԱՆ
Խորասանճեան Խան Սիրքէճի
8—20 Կ. ՊՈԼԻՍ

ՌՕՊԷՐԴ ԳՕԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կ'սկսի սեպտ. 1/13ին։ Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ աւանդելու համար։ Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներուն և խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանին ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր և գեղեցիկ մասնաւոր շէնք մը կառուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։ Երկու տարիէ ի վեր բացուած է նաեւ փոքր տղոց յատուկ նոր շէնք մը, ուր կ'ընդունուին մինչեւ տասը տարեկան աշակերտներ։

16—25

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԸԼԸՃԵԱՆ
ՉԱԳՄԱՔՃԸԼԱՐ, ՄԵԾ ՆՈՐ ԽԱՆ

Գըլըճեան գրատունը պատիւ ունի ծանուցանել դպրոցական մարմիններու — հոգաբարձու, տնօրէն, տեսուչ, ուսուցիչ — թէ՛ ի վիճակի է յառաջիկայ ուսումնական տարեշրջանին խնամով, ու փութով հայթայթել Մէարիֆէն արտօնուած Օսմ. եւ Հայերէն ամէն տեսակ գիրքեր։ Գրատանս նպատակն եղած է յաճախորդին շահուն մէջ փնտռել իր շահը։ Իր գոհ համակրութեան ապացոյցն է յաճախորդներուն մեծ թիւը որ կը ստուարանայ հետզհետէ։ Փորձ մը միայն կը բաւէ հասկնալու գրատանս գործառնութեան եղանակը։ Փափաքողներուն ձրի կը ղրկենք յառաջիկայ 1905-906 տարեշրջանի համար իր բազմաթիւ զանազան թերթերու վրայ պատրաստուած դասագրքերու ցանկը։ 30—14

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի ԲԱՆՆԱԼԹԻ
49րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս կը բացուի 2/15 Սեպ. 1905. միեւնոյն ուղղութեամբ և ծրագրով։

Վարժարանս ունի արդի երկրորդական դպրոցներու (Ecole secondaire moderne, Realschule) ծրագիրը՝ միջավայրիս պէտքերը յարմարցուած։

ԼԵԶՈՒՆԵՐ. Հայ., Տաճկ., Գերմ., Գաղղ., Անգղիերէն։

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Ուսողական, բնագիտական, բնապատմական, պատմական (կ'աւանդուին գաղղ. և գերմ. լեզուներով)։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ. — Աշխարհագրութիւն, հաշուակալութիւն, թղթակցութիւն (գաղղ. գերմ. անգղ.)։

ՈՒՍՈՒՑԻՉՔ. — Ներքին և արտաքին 22 ուսուցիչ կը դասախօսեն։

Նորամուտ աշակերտաց ընդունելութիւնը կը սկսի Օգոստ. 17էն, ամէն օր մինչեւ կէս օր։

Հ. ԳԷՈՐԳ Վ. ԲԱՆՋԻԿԵԱՆ
Վարիչ Վիեննական Մխիթարեան Վարժ.ի
10—9

ԼԻՍԷ ՖՌԱՆՍԷ
Վարչութեամբ՝ Մ. Ժ. ՖՕՌԻ
Բերա, Տօփճիլար փողոց թիւ 2
Մասնաճիւղ, Գատըգիւղ Մօտա

Մօտայի վարժարանը կը վերաբացուի սեպտ. 5/18ին, իսկ Բերայինը 7/20ին։
20—11

ՏՕՔԹ. ԽԱՉԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պահճէ Գաբու, Համարալեան Հանի Պէքիր Էֆ. ի դէմը իր մասնաւոր դարմանատունը թիւ 19 ամէն օր ժամը 5—11

Նոյնպէս՝ Գէտիկ Փաշա, Մինասեան փողոց, Լուսին դեղարանը ամէն առտու մինչեւ ժամը 5.

Ամէն անոնք որոնք կը տառապին ծննդական գործարաններու հիւանդութիւնով կրնան դիմել վերոյիշեալ կարող եւ փորձառու բժշկին, որ երկար տարիներ գաւառներու մէջ իր արուեստը ի գործ դրած և հիմա եկած հաստատուած է վերոյիշեալ տեղերը։ Ցարգելի բժիշկը իր ծանօթ մասնագիտութիւնով կը խոստանայ քիչ ժամանակի մէջ կատարելապէս բժշկել իրեն դիմող հիւանդները։ Հինգշաբթի օրերը ձրի։

20—8

ԱԶԴ

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանին 17րդ Տարեշրջանը պիտի սկսի յառաջիկայ 1/14 Սեպտեմբերին։

Ուսումնարանին Խնամակալութիւնը ծանուցած է արդէն, մասնաւոր յայտագրով մը, յարգոյ ծնողաց և պատուական ազգայիններուն, անոր դիտած կրթական ուղղութիւնը, նպատակը, ուսմանց ծրագիրն և ընտրեալ դասատուներուն անուններն և վստահ է որ անոնք լիուլի գաղափար կազմած են այս ուսումնական հաստատութեան վրայ և անոր ներքին արժէքը գնահատած։

Աշակերտաց արձանագրութեան համար ծնողք կրնան դիմել Ուսումնարանին Տնօրէնութեան, Բերա Նէչիփ փողոց թիւ 1, ամէն Չորեքշաբթի և Ուրբաթ օրերը մինչեւ կէս օր։

Հին աշակերտաց արձանագրութիւնները տեղի պիտի ունենան Սեպտեմբեր 1էն մինչեւ 3. իսկ դասերը պիտի սկսին Սեպտեմբեր 5ի երկուշաբթի օրը։

Տնօրէնութիւն
Ս. ԳՐԻԳ. ԼՈՒՍ. ՈՒՍՈՒՄ.
Բերա, 15 օգոստոս 1905 10—6

ՏՔԹ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մասնագէտ բժիշկ, մորթի, գաղղիական ախտի, արտաքին և կանանց ծննդաբերական գործարաններու, ևլն, հիւանդութեանց

Ցիշեալ բժիշկը որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գասթէմանիի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները առնչուած տարածուած էին, և որ հինգ տարիէ ի վեր ալ Եւրոպայի այդ կարգի հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած և գործնական փորձեր կրած է, և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամէնավերջին մեթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա, Պէօյիւք Բարմաք գաբու, թիւ 10 և կէսօրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Գոնձէգաբու Մրաքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, արշաւ ու հինգած ձեւով։

Ուրբաթ օրերը ձրի՝ աղքատները։
50—49

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼԸՂԸՆԸՆ
ԹԷՏԱՎԻՒ ԳԱԲԻՍԻ

Տօգթօր ԷՎԼԱՆԳԻՌԻ Էվրոպատա ... իթտիպպ ... թարաֆընտան մուվաֆֆագըյէթլէ իմթիհան ... պէլ սօղուգլըղընը ... թէտավի իտէր ... 97 նումէրօլը ... 10—24

HUILE de HOGG
ՀՕԿԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

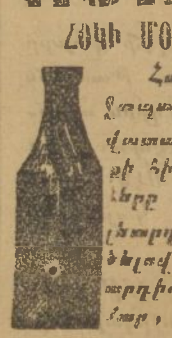

Հանրածանօթ են այն առողջապահիկ արդիւնքները զորս վստահաբար, անարիւն կամ կարծր հիւանդութիւն ունեցող անձեր կ'առնեն թարմ մօրիւի լեարդէն հանուած իւղը գործածելով։ Այսու հանդերձ, կարեւոր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար, անհրաժեշտ է որ այս իւղն ըլլայ անարատ և ընտիր։ Աւելորդ է ըսել որ պէտք է զգուշանալ կեղծ կամ տարրին իւղերէ, որոնք փոխանակ գոհացուցիչ արդիւնքներ տալու, առողջութիւնը խանգարելու միայն կը ծառայեն։ Հօկի իւղը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ անարատութեան և ազդուութեան, որոնք ան բժիշկներէն հիւանդներուն։ Իր անմրցելի գերազանցութիւնը աւելի քան 50 տարիէ ի վեր ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի բժիշկներուն կողմէ և վարձատրուած է բոլոր արուեստահանդէսներէն։ Հօկի իւղը եռանկիւնաձեւ շիշերով միայն կը ծախուի։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջեցէք գործարանատէրերու միութեան երաշխաւորութեան դրոշմը։

Ձկան իւղ չկրցող խմողներուն կը յանձնարարուի ՀՕԿԻ ԷՄԻՒԼՉԻՕՆը որ ձկան իւղին ազդեցութիւնը ունի կատարելապէս։ Կեդրոնատեղի Կ. Պոլիս Եուսուֆեան խան 23—25 Պէ. Է. Ծաննի վաճառատունը։

50—1

ՊԱՂՉԷ ՄԵՐԱԳԼԸԼԱՐԸՆԱ
ՊԱՂՉԷՎԱՆԼԱՐԱ ՎԷ ՉԻՉԷՔՃԻԼԷՐԷ

Սիւնպիւլ վէ լալէ վէ զամպագ վէ էմսալի չիչէք սօղանլարընը ... մէվսիմի կէլմիշտիր։

Փրինաէնալէին միւթէխասսըսը ծնն ՏԷՖԷՐՍԷ միւթտահաթ իտիյոր։

Ղալաթատա Պէօյիւք Թիւնէլ խանընտա 9 նումէրօլու մաղազալարընտա հէր նէվ չիչէք վէ չէմ վէ սաիրէ թօխումը վէ էլաթ վէ էտէվաթ սաթըլըր։ 2—16

ՍԲԻՐՈՅԻ ՇԹԱՅՆՊՐՈՒՔ
ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆԸ
Սիրքէճի, Պապը Ալի Ճատտէսի
Մեծ Գարեջրատուն

Սբիրօ էֆ.ի հռչակաւոր գարեջրատուն-ճաշարանին մէջ ծանօթ ընտիր կերակուրներէն զատ, աւելի աժան երկու տարիճանի նոր ճաշացուցակներ ալ կարգադրուած են։ Ո՞վ չէ գնահատած այս գարեջրատան կերակուրները։ Ահա այս համեղ կերակուրներէն չորս պնակ և մէկ անուշ 7½ ղրուշի և 3 պնակ ու անուշ մը 5 ղրշ.ի պիտի տրուի։ Հին ճաշացուցակը կը մնայ և փափաքողները կրնան ըստ այնմ յանձնարարել։ Կերակուրները նոյն են այս երեք ճաշացուցակներուն միջեւ, միմիայն տրուած չափը կը տարբերի։ Մի՛ մոռնաք այցելել առ Սբիրօ էֆ.ի սրահները և յարդարանքը։ Անոնք որ թէ՛ համեղ, թէ՛ մաքուր, թէ՛ ընտիր և թէ աժան կերակուր ուտել կ'ուզեն միանգամայն, պէտք է առիթէն օգտուին։

5—10

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յ. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ